

ความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและราคาหุ้น
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและราคาหุ้น
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE RELATIONSHIP BETWEEN VOLATILITY OF COMPREHENSIVE
INCOME AND STOCK PRICE: EVIDENCE FROM THE LISTED
COMPANIES IN STOCK EXCHANGE OF THAILAND

BY

MISS KANYARAT BOONPRASERT

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING
INTEGRATIVE BUSINESS ACCOUNTING
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ

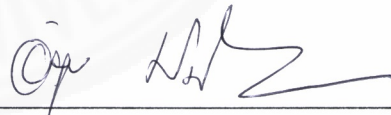
เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและราคาหุ้น
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

เมื่อ วันที่..... 30 ส.ย. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์อัญชลี พิพัฒน์เสริญ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันทเพชร)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิภพ อุดร)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จและราคาหุ้น กรณีศึกษาบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันทพร
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

จากการตอบสนองต่อ The Exposure Draft on Comprehensive Income พบว่ามีความกังวลเกี่ยวกับการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงผลการดำเนินงานแบบงบเดี่ยว เนื่องจากความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความสับสน รับรู้ความเสี่ยงทางตลาดเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การประเมินราคาหุ้นที่ผิดพลาด ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่เกี่ยวข้องกับกำไรขาดทุน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558

จากการศึกษาพบว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กับตัววัดความเสี่ยงทางตลาดซึ่งได้แก่ ความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น อย่างไรก็ตามความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนเพิ่มไม่ได้มีความสัมพันธ์กับตัววัดความเสี่ยงของตลาดและไม่ได้ถูกนำไปรวมคำนวณในราคาหุ้น โดยผลการศึกษาครั้งนี้มีนัยสำคัญต่อผู้กำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินในการตัดสินใจว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จควรถูกรายงานในงบแสดงผลการดำเนินงานแบบงบเดี่ยวหรือไม่

คำสำคัญ: กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ, ความผันผวนของกำไรขาดทุน, ความเสี่ยงทางตลาด, ราคาหุ้น

Independent Study Title	THE RELATIONSHIP BETWEEN VOLATILITY OF COMPREHENSIVE INCOME AND STOCK PRICE: EVIDENCE FROM THE LISTED COMPANIES IN STOCK EXCHANGE OF THAILAND
Author	MISS Kanyarat Boonprasert
Degree	Master of Accounting
Department/Faculty/University	Integrative Business Accounting Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistance Professor Sillapaporn Srijunpetch, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

By the response to the exposure draft on comprehensive income found that there is concern about the volatility of reporting comprehensive income in a single statement of performance because it can make the users of financial statements confused, perceive the increased market risk and lead to valuation incorrectly. So I investigate the volatility and risk relevance of comprehensive income relative to net income for a sample of non-financial firms over the period 2011–2015.

The research found that comprehensive income more volatile than net income and comprehensive income is associated with market risk, the volatility of stock returns. However, the incremental volatility of comprehensive income is not associated with market risk and not priced. The results have important implications for the setters of financial reporting standards in deciding whether to report comprehensive income in a single statement of performance.

Keywords: Comprehensive Income, Income Volatility, Market Risk, Stock Price

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการศึกษาอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จต่อการประเมินราคาหุ้นของนักลงทุน ซึ่งการศึกษานี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำที่ดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิลปพร ศรีจันทเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระที่ได้กรุณาสละเวลาเพื่อให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอดจนงานศึกษาอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนวิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อัญชลี พิพัฒน์เสริญ ที่ได้ให้เกียรติและ สละเวลามาเป็นกรรมการในการสอบประมวลรายวิชา รวมทั้งให้คำชี้แนะซึ่งเป็นประโยชน์ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดู สนับสนุน ให้คำปรึกษา และเป็น กำลังใจที่สำคัญจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิตตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาที่คอยให้ คำปรึกษาในการทำวิจัยที่ดี รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการทุกท่านที่คอยติดตามและให้ความ ช่วยเหลือในการติดต่อประสานงานเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.5.1 นิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	4
1.5.2 นิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	5
1.5.3 นิยามของกำไรขาดทุนสุทธิ	6
บทที่ 2 แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	7
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	7
2.1.2 การรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	12
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	24

3.1 ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย	24
3.2 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	25
3.2.1 ตัวแปรอิสระ	25
3.2.2 ตัวแปรตาม	25
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
3.4 สมมติฐานในการวิจัย	26
3.5 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	26
3.5.1 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 1	27
3.5.2 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 2	28
3.5.3 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 3	29
บทที่ 4 ผลการวิจัย	31
4.1 ข้อมูลทางสถิติของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	31
4.2 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 1	33
4.3 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 2	35
4.4 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 3	37
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	39
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	39
5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย	40
5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย	40
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	41
รายการอ้างอิง	42
ภาคผนวก	

ภาคผนวก ก การทดสอบทางสถิติของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุน	47
เปิดเสรีต่อค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิ	
ภาคผนวก ข การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุน	48
เปิดเสรีกับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น	
ภาคผนวก ค การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุน	50
เปิดเสรีกับราคาหุ้น	

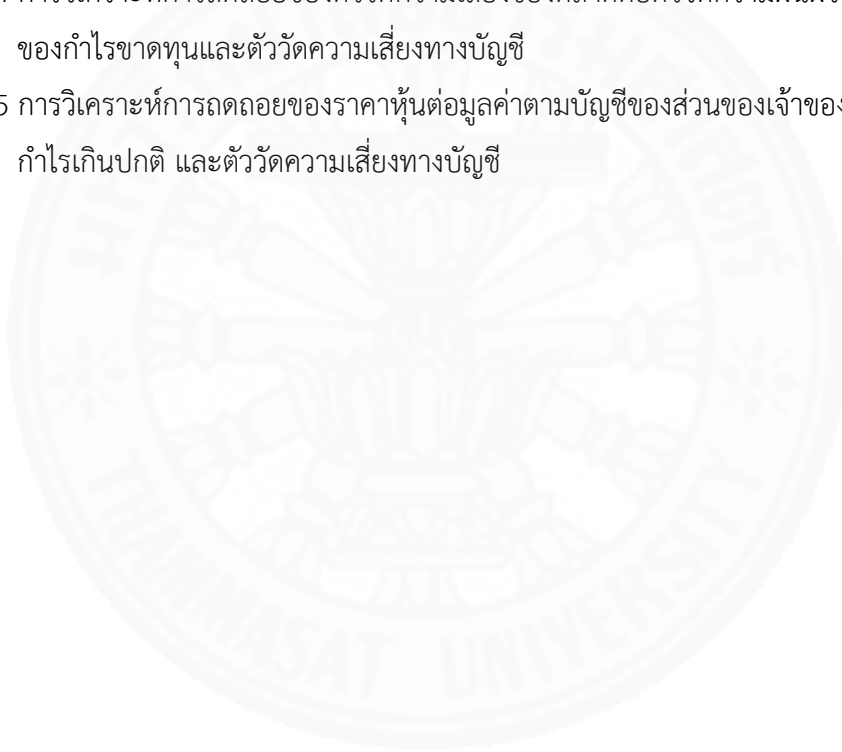
ประวัติผู้เขียน

52

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สถิติเชิงพรรณนาของกำไรขาดทุนสุทธิ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และองค์ประกอบ ของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	31
4.2 สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของตัววัดความผันผวน ของกำไรขาดทุน	34
4.3 สถิติเชิงพรรณนาและเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัววัดความเสี่ยง	36
4.4 การวิเคราะห์การถดถอยของตัววัดความเสี่ยงของตลาดต่อตัววัดความผันผวน ของกำไรขาดทุนและตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี	37
4.5 การวิเคราะห์การถดถอยของราคาหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น กำไรเกินปกติ และตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี	38

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างการนำเสนอกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแบบงบเดี่ยว ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2558	13
2.2 ตัวอย่างการนำเสนอกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแบบสองงบ ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558	14
4.1 อนุกรมเวลาของตัววัดกำไรขาดทุน	32
4.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัววัดกำไรขาดทุนในแต่ละปี ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2554-2558	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

เมื่อกิจการดำเนินธุรกิจตามปกติมาถึงช่วงรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง กิจการก็จำเป็นต้องรายงานผลการดำเนินงานของตนเองเพื่อสรุปผลเปรียบเทียบระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมาให้แก่ผู้ใช้งบการเงินรวมถึงนักลงทุนได้รับทราบ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเหล่านั้นทราบว่ากิจการมีผลกำไรหรือผลขาดทุนสุทธิเท่าใด และสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนได้ โดยหากกิจการมีผลกำไรสุทธิ ก็จะส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากกิจการมีผลขาดทุนสุทธิ ก็จะส่งผลให้ส่วนของเจ้าของลดลง ซึ่งการรายงานผลการดำเนินงานนั้นจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดโดยมาตรฐานทางการบัญชี โดยในปัจจุบัน มี 2 หน่วยงานหลักที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการกำหนดมาตรฐานทางการบัญชี ได้แก่ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board: IASB) ซึ่งทำหน้าที่ออกมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศให้เป็นหลักการสากลที่สร้างแนวทางของการทำบัญชีและการรายงานทางการเงินของบริษัทต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกันทั่วโลก (International Financial Reporting Standards : IFRS) และคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินของสหรัฐอเมริกา (The Financial Accounting Standards Board: FASB) ซึ่งทำหน้าที่ออกมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปของประเทศสหรัฐอเมริกา (US Generally Accepted Accounting Principles: US GAAP) และหน่วยงานดังกล่าวก็ยังถือเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับรายการกำไรขาดทุนที่ต้องรับรู้โดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Other Comprehensive Income) และเป็นผู้นำเสนอแนวคิดกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอย่างเป็นทางการ

ตาม The Exposure Draft on Reporting Comprehensive Income (FASB, 1996) ต้องการให้กิจการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Income) และองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Components of Comprehensive Income) อย่างชัดเจนในงบแสดงผลการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม The Final Statement of Financial Accounting Standard No. 130 (SFAS 130), Reporting Comprehensive Income (FASB, 1997) ไม่ได้ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จต้องถูกแสดงแบบใดในงบแสดงผลการดำเนินงาน โดยได้อธิบายถึงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และการกำหนดเกี่ยวกับการแสดงรายการในงบการเงินไว้ และให้ทางเลือกในการแสดงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไว้ 3 แบบ ได้แก่ 1) แสดงเป็นงบกำไร

ขาดทุนเบ็ดเสร็จแยกต่างหากจากงบกำไรขาดทุน (Stand-alone Statement) 2) เปิดเผยต่อจากรายการกำไรขาดทุนสุทธิในงบกำไรขาดทุน (Combined Statement) และ 3) แสดงเป็นส่วนหนึ่งในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (Expanded Statement) แต่ในปัจจุบันทางเลือกในการแสดงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเป็นส่วนหนึ่งในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ทำให้บริษัทมีทางเลือกในการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเพียง 2 ทางเลือก

สำหรับประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดย IAS No. 1, Presentation of Financial Statements (Bound volume 2015 Consolidated without early application) และมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่ถูกจัดทำขึ้นสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 กำหนดให้กิจการมีทางเลือกในการแสดงผลการดำเนินงานได้ 2 แบบ ดังนี้ 1) การแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินเดี่ยว ได้แก่ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และ 2) การแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินสองงบ ได้แก่ งบกำไรขาดทุน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

ผู้วิจัยได้นำเอาการทบทวนวรรณกรรมก่อนหน้าเข้ามาสนับสนุนใน 2 ประการ ได้แก่ 1) งานวิจัยก่อนหน้าส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับบริษัทที่เป็นบริษัททางการเงิน (e.g. Barth et al., 1995; Hodder et al., 2006) ผู้วิจัยจึงได้นำเอางานวิจัยก่อนหน้ามาใช้สนับสนุนโดยการหาหลักฐานเรื่องความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงิน Yen et al. (2007) ระบุว่า 34% ของจดหมายที่แสดงความคิดเห็นของภาคอุตสาหกรรมต่อ The Exposure Draft on Reporting Comprehensive Income (FASB, 1996) แสดงความคิดเห็นทางลบต่อความผันผวนส่วนเกินของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ดังนั้นแรงจูงใจในการตรวจสอบความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินก็คือ เพื่อประเมินการคัดค้านการเปลี่ยนไปใช้งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดี่ยวซึ่งหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินในส่วนของการแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในอนาคต และ 2) เนื่องจากมีข้อมูลที่ไม่ปรากฏในเครื่องคอมพิวเตอร์ งานวิจัยก่อนหน้าจึงมีแนวโน้มที่จะใช้ตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบเป็นโครงสร้างหรือข้อมูลแบบ as-if มากกว่าใช้ตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตามที่ถูกรายงานในงบการเงิน ซึ่งตามงานวิจัยของ Chambers et al. (2007) รายงานว่าตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบ as-if และตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตามที่ถูกรายงานนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการใช้ as-if ในการประมาณกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนในการวัดผลที่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะใช้ตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตามที่ถูกรายงาน และเลือก

กลุ่มตัวอย่างที่กว้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นมากเพียงพอในการศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลอดช่วงเวลาปี พ.ศ. 2554-2558

สำหรับส่วนอื่นของงานวิจัย บทที่ 2 จะเป็นแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 จะเป็นการอธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัย บทที่ 4 จะอธิบายถึงผลการวิจัยที่ได้รับ และบทที่ 5 จะเป็นสรุปผลการวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการพิจารณาการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเมื่อเทียบกับความผันผวนของกำไรขาดทุน และมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

เพื่อศึกษาความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและความผันผวนของกำไรขาดทุน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนเพิ่มกับความเสียหายทางตลาด

เพื่อศึกษาการนำความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไปคำนวณในราคาหุ้น

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ของความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและตัวสะท้อนความเสี่ยงทางตลาดซึ่งได้แก่ ความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น มุ่งศึกษาเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่ใช่บริษัททางการเงิน โดยศึกษาจากข้อมูลทางบัญชี ราคาหุ้น ผลตอบแทนของหุ้น ของบริษัทเหล่านั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และถูกจัดเก็บโดยฐานข้อมูลที่ชื่อว่า ‘SETSMART’ และ ‘Thomson Reuters Eikon’

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จกับความเสี่ยงทางตลาดและราคาหุ้น และทำให้ทราบว่า การรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบใดที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือส่งผลกระทบต่อ การวิเคราะห์และประเมินราคา

หุ้นของนักลงทุน ทำให้ให้นักลงทุนสามารถนำข้อมูลทางการเงินในส่วนของผลการดำเนินงานไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งจะมีความหมายโดยนัยที่สำคัญสำหรับ FASB และสภาวิชาชีพบัญชีในการตัดสินใจว่าควรกำหนดให้มีการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงผลการดำเนินงานแบบงบเดียวหรือไม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 นิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Income)

Statements of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 130, Reporting Comprehensive Income ซึ่งเป็นมาตรฐานทางการบัญชีฉบับที่ 130 ที่ออกในปี ค.ศ. 1997 โดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินของสหรัฐอเมริกา (FASB) ได้ให้คำนิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไว้ตาม Statements of Financial Accounting Standards (SFAC) No. 6, Elements of Financial Statements ซึ่งเป็นแม่บทการบัญชีฉบับที่ 6 ที่ออกในปี ค.ศ. 1985 โดยสหรัฐอเมริกาไว้ดังนี้ “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ (สินทรัพย์สุทธิ) ของกิจการธุรกิจในช่วงงวด ซึ่งเกิดจากรายการธุรกิจและเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่ไม่ได้เกิดจากแหล่งจากเจ้าของ หมายรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในส่วนของเจ้าของในช่วงงวด ยกเว้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการลงทุนโดยเจ้าของและการจ่ายคืนเจ้าของ (FASB, 1997)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนอการเงิน ซึ่งถูกจัดทำโดยเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอการเงิน ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASB) ที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2557 ได้ให้คำนิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไว้ดังนี้ “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม หรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของระหว่างงวด เป็นผลจากรายการและเหตุการณ์อื่น ๆ นอกจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากรายการกับเจ้าของจากความสามารถในฐานะที่เป็นเจ้าของ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมดของกำไรหรือขาดทุน และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น” (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

จากคำนิยามข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ (สินทรัพย์สุทธิ) ในช่วงงวด ซึ่งเกิดจากรายการหรือเหตุการณ์อื่นๆที่ไม่ได้เกิดจากรายการที่เกิดขึ้นกับส่วนของเจ้าของไม่ว่าจะเป็นการลงทุนจากเจ้าของหรือการจ่ายคืนเจ้าของ เช่น การเพิ่มทุน การลดทุน หรือการจ่ายเงินปันผลให้แก่เจ้าของ

1.5.2 นิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Other Comprehensive Income)

Statements of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 130, Reporting Comprehensive Income ได้ให้คำนิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไว้ดังนี้ “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หมายถึง รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และผลขาดทุน ซึ่งภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปถูกรวมไว้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แต่ไม่ถูกรวมไว้ในกำไรขาดทุนสุทธิ” ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 130 นี้กล่าวว่า รายการที่ถูกรวมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นจะถูกจัดประเภทตามลักษณะธรรมชาติของรายการนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น ภายใต้มาตรฐานการบัญชีในปัจจุบัน กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นจะถูกจัดประเภทแยกจากกันเป็น รายการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ รายการปรับปรุงหนี้สินบับานาญขั้นต้น และผลกำไรขาดทุนที่ยังไม่ถูกรับรู้ในเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน การจัดประเภทเพิ่มเติมหรือรายการเพิ่มเติมในการจัดประเภทรายการในปัจจุบัน อาจเป็นผลมาจากมาตรฐานการบัญชีที่จะออกในอนาคต (FASB, 1997)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ได้ให้คำนิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไว้ดังนี้ “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ประกอบด้วย รายการรายได้ และค่าใช้จ่าย (รวมถึงการปรับปรุงการจัดประเภทรายการใหม่) ซึ่งไม่อนุญาตให้รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินอื่น

องค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ประกอบด้วย

1) การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ (ดูมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ที่ดินอาคารและ อุปกรณ์ (เมื่อมีการประกาศใช้) และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (เมื่อมีการประกาศใช้))

2) การวัดมูลค่าใหม่ของโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ (ดูมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน (เมื่อมีการประกาศใช้))

3) ผลกำไรและขาดทุนจากการแปลงค่างบการเงินของการดำเนินงานในต่างประเทศ (ดูมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 21 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (เมื่อมีการประกาศใช้))

4) ผลกำไรและขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย (ดูมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 105 เรื่อง เงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน)

5) ส่วนของผลกำไรและขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด (ดูมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้))” (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

จากคำนิยามข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า “กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หมายถึง รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และผลขาดทุน (รวมถึงการปรับปรุงการจัดประเภทรายการใหม่) ซึ่งไม่อนุญาตให้รวมในกำไรขาดทุนสุทธิ แต่อนุญาตให้รวมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จได้”

1.5.3 นิยามของกำไรขาดทุนสุทธิ (Income)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ได้ให้คำนิยามของกำไรขาดทุนสุทธิไว้ดังนี้ “กำไรขาดทุนสุทธิ หรือกำไรหรือขาดทุน หมายถึง ผลรวมของรายได้หักค่าใช้จ่าย แต่ไม่รวมองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น” (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

บทที่ 2

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินของสหรัฐอเมริกา (FASB) ถือเป็นกลุ่มแรกๆ ที่กล่าวถึงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยแนวคิดกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถูกแนะนำอย่างเป็นทางการใน Statements of Financial Accounting Concepts (SFAC) No.3, Elements of Financial Statements of Business Enterprises ซึ่งเป็นแม่บทการบัญชีฉบับที่ 3 ที่ถูกออกในปี ค.ศ. 1980 ซึ่งต่อมา SFAC ฉบับนี้ได้ถูกยกเลิกไป และในปี ค.ศ. 1985 ได้มีการออก Statements of Financial Accounting Concepts (SFAC) No.6, Elements of Financial Statements ซึ่งเป็นแม่บทการบัญชีฉบับที่ 6 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จขึ้นมาทดแทน โดยได้ขยายขอบเขตของคำนิยามซึ่งรวมถึงคำนิยามของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้ครอบคลุมองค์ประกอบที่ไม่แสวงหากำไร กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ถูกนิยามตาม SFAC No. 3 และ SFAC No. 6 หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของของกิจการในระหว่างงวด เป็นผลมาจากรายการและเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมอื่นๆ จากแหล่งที่ไม่ใช่ส่วนของเจ้าของ หมายถึงรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในส่วนของเจ้าของในระหว่างงวด ยกเว้นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการลงทุนโดยเจ้าของและการจ่ายคืนให้แก่เจ้าของ”

‘Comprehensive Income’ เป็นชื่อที่ FASB นำมาใช้สำหรับ SFAC No. 3 ซึ่งตาม Statement of Financial Accounting Concepts (SFAC) No. 1, Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises (1978) จะถูกเรียกว่า ‘Earnings’ โดย SFAC No. 3 กล่าวว่า “คณะกรรมการฯ ตัดสินใจที่จะเก็บคำว่า ‘Earnings’ ไว้ใช้สำหรับแนวคิดที่ต่างออกไปจากแนวคิดกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ซึ่งเป็นแนวคิดที่แคบกว่า” (FASB, 1980) อย่างไรก็ตามคณะกรรมการฯ ก็ยังไม่ได้นิยามคำว่า ‘Earnings’ ในแม่บทการบัญชีฉบับใดตามมา จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1984 ได้ระบุใน Statements of Financial Accounting Concepts (SFAC) No. 5, Recognition and Measurement in Financial Statements of Business Enterprises ซึ่งเป็นแม่บทการบัญชีฉบับที่ 5 ถึงความหมายและความแตกต่างของคำว่า ‘Earnings’ และ ‘Comprehensive Income’ โดย ‘Earnings’ หมายถึง รายได้หรือกำไรที่เกิดขึ้นในระหว่างงวด รวมกับรายได้หรือกำไรที่เกิดขึ้นหรือสะสมจากงวดก่อนๆ เข้ามาด้วย ซึ่ง Earnings ถือเป็นตัววัดผลการดำเนินงานของกิจการในระหว่าง

งวด โดยจะเป็นตัววัดว่าการไหลเข้าของสินทรัพย์ (รายได้และผลกำไร) ที่เกี่ยวข้องกับบวงจการเงินสด (Cash-to-cash Cycles) อย่างมีนัยสำคัญที่เกินจากการไหลออกของสินทรัพย์ (ค่าใช้จ่ายและผลขาดทุน) ที่เกี่ยวข้องกับบวงจการเงินสดโดยตรงและโดยอ้อมในระหว่างงวด ส่วน 'Comprehensive Income' จะหมายถึง ทุกรายการที่ทำให้ส่วนของเจ้าของในงวดปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากงวดก่อน โดยไม่รวมรายการกับเจ้าของซึ่ง Comprehensive income ถือเป็นตัววัดผลกระทบอย่างกว้างของรายการและเหตุการณ์อื่นที่มีต่อกิจการ ประกอบไปด้วยทุกการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ (สินทรัพย์สุทธิ) ที่ถูกรับรู้ในระหว่างงวดจากรายการและเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมอื่น ยกเว้นเกิดจากการลงทุนจากเจ้าของและการจ่ายคืนให้เจ้าของ และกล่าวว่า 'Earnings' และ 'Comprehensive Income' มีองค์ประกอบกว้างๆที่เหมือนกัน ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไรและขาดทุน แต่ทั้ง 2 ตัวนี้มีความแตกต่างกัน เนื่องจากผลกำไรขาดทุนบางตัวจะถูกรวมอยู่ใน 'Comprehensive Income' แต่ไม่ถูกรวมอยู่ใน 'Earnings' ซึ่งรายการดังกล่าวจะถูกแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ผลกระทบของการปรับปรุงทางบัญชีที่แน่นอนในงวดก่อนที่ถูกรับรู้ในงวดปัจจุบัน เช่น ผลกระทบสะสมของการเปลี่ยนแปลงในหลักการทางบัญชี และ 2) การเปลี่ยนแปลงที่แน่นอนอื่นๆในสินทรัพย์สุทธิ (ผลกำไรขาดทุนที่แน่นอนจากการถือครอง) ที่ถูกรับรู้ในงวด เช่น การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตลาดของเงินลงทุนในตราสารทุนในความต้องการของตลาด (Marketable equity securities) (FASB, 1984b)

ความแตกต่างระหว่าง 'Earnings' และ 'Comprehensive Income' มีรากฐานมาจากการถกเถียงกันระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในปัจจุบัน (Current Operating Performance) และแนวคิดเกี่ยวกับกำไรโดยรวมหมดทุกอย่าง (The All-Inclusive Concept of Income or The Clean-Surplus Concept) ในการรายงานกำไรขาดทุน สำหรับภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากรายการพิเศษและรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำซึ่งเป็นกำไรขาดทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจะถูกแยกออกจากกำไรขาดทุนที่ถูกรายงานในงวดที่มีการออกงบการเงิน ในทางตรงกันข้าม ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับกำไรโดยรวมหมดทุกอย่าง ทุกรายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และผลขาดทุนที่ถูกรับรู้ในระหว่างงวดจะถูกรวมเข้าไปในกำไรขาดทุน โดยไม่คำนึงถึงว่ารายการเหล่านั้นจะเป็นผลการดำเนินงานสำหรับงวดหรือไม่ ดังนั้นรายการดังกล่าวจะไม่ถูกรับรู้โดยตรงไปยังกำไรขาดทุนสะสม (Retained Earnings)

นอกจากนั้น SFAC No.6 ยังได้กล่าวถึงแนวคิดของการรักษาระดับทุน (Concepts of Capital Maintenance) ว่าแนวคิดของการรักษาระดับทุนเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้แยกความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Capital) กับผลตอบแทนที่ได้รับจากเงินลงทุน (Return of Capital) เนื่องจาก เพียงแค่การไหลเข้าส่วนเกินของจำนวนที่ต้องเป็นต้องรักษาระดับทุนไว้เท่านั้นถือเป็นผลตอบแทนจากการลงทุน โดยมี 2 แนวคิดหลักของการ

รักษาระดับทุน ได้แก่ 1) แนวคิดการรักษาระดับทุนทางการเงิน (The Financial Capital Concept) และ 2) แนวคิดการรักษาระดับทุนทางกายภาพ (The Physical Capital Concept) คือ การรักษาความสามารถทางการผลิต กล่าวคือ การรักษากำลังการผลิตของกิจการเพื่อจัดหาสินค้าหรือบริการ

ความแตกต่างหลักระหว่าง 2 แนวคิดนี้จะเกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในราคาสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการในระหว่างงวด ภายใต้แนวคิดการรักษาระดับทุนทางการเงิน หากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในราคาสินทรัพย์ละหนี้สินถูกรับรู้ จะเรียกว่า ‘ผลกำไรขาดทุนจากการถือครอง’ (Holding Gains and Losses) และจะถูกรวมในผลตอบแทนจากการลงทุน แต่สำหรับภายใต้แนวคิดการรักษาระดับทุนทางกายภาพ การเปลี่ยนแปลงในราคาสินทรัพย์และหนี้สินจะถูกรับรู้ว่าเป็น ‘รายการปรับปรุงการรักษาระดับทุน’ (Capital Maintenance Adjustments) และจะถูกรวมเข้าไปในส่วนของผู้ถือหุ้นโดยตรง และไม่ถูกรวมในผลตอบแทนจากการลงทุน รายการปรับปรุงการรักษาระดับทุนถือเป็นองค์ประกอบที่แยกออกมาต่างหากมากกว่าเป็นผลกำไรและขาดทุน ดังนั้นกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่นิยามไว้ข้างต้นจึงถือเป็นผลตอบแทนจากการลงทุนตามแนวคิดการรักษาระดับทุนทางการเงิน โดยกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของกิจการเป็นผลมาจาก 1) รายการแลกเปลี่ยนและการโอนอื่นๆระหว่างกิจการและกิจการอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของ 2) ความพยายามด้านการผลิตของกิจการ และ 3) การเปลี่ยนแปลงราคา อุบัติเหตุหรือความเสียหายร้ายแรง และผลกระทบอื่นๆทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม การเมือง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีต่อกิจการ

ความพยายามด้านการผลิตและรายการแลกเปลี่ยนส่วนใหญ่กับกิจการอื่น ถือเป็นกิจกรรมหลักที่กิจการดำเนินอย่างต่อเนื่องซึ่งประกอบกันเป็นการดำเนินงานที่เป็นศูนย์กลางของกิจการโดยจะช่วยเหลือเสริมหน้าที่พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตและการกระจายสินค้าหรือบริการที่ราคาที่เหมาะสม และสามารถสร้างผลตอบแทนที่น่าพึงพอใจกลับคืนไปยังผู้ถือหุ้น

กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถือเป็นแนวคิดกว้างๆ แม้ว่าการดำเนินงานหลักหรือการดำเนินงานที่เป็นศูนย์กลางที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปคือเป็นแหล่งที่มาหลักของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แต่การดำเนินงานดังกล่าวก็ไม่ใช่แหล่งที่มาเพียงแหล่งเดียวของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ บางครั้งกิจการส่วนใหญ่ก็เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ยิ่งไปกว่านั้นกิจการทั้งหมดยังได้รับผลกระทบมาจากเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคม การเมือง และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของแต่ละกิจการยังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมที่อาจอยู่นอกเหนือการควบคุมของกิจการและการบริหารจัดการของกิจการบางส่วนหรือทั้งหมด

กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จประกอบด้วย 2 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกันแต่แตกต่างกัน ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานซึ่งได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และผลขาดทุน และ

องค์ประกอบกลางที่เกิดจากการรวมกันขององค์ประกอบพื้นฐาน โดยรายได้ ค่าใช้จ่าย ผลกำไร และผลขาดทุน สามารถถูกนำมารวมกันได้หลายทาง เพื่อให้ได้ตัววัดผลการดำเนินงานของกิจการที่หลากหลายและครอบคลุม ตัวอย่างขององค์ประกอบกลาง เช่น กำไรขั้นต้น กำไรจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องก่อนภาษีเงินได้ กำไรจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และกำไรจากการดำเนินงาน องค์ประกอบกลางเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และบ่อยครั้งองค์ประกอบกลางตัวหนึ่งสามารถถูกรวมกับองค์ประกอบกลางตัวอื่นหรือองค์ประกอบพื้นฐานเพื่อให้ได้ตัววัดผลกลางอื่นๆของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (FASB, 1985a)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่ามี 2 แนวคิดที่เป็นเบื้องหลังหรือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการนำเสนอกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับกำไรโดยรวมหมดทุกอย่าง (The All-Inclusive Concept of Income or The Clean-Surplus Concept) และ 2) แนวคิดเกี่ยวกับทุนและแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุน (The Concept of Capital and Capital Maintenance)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับทุนและแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาระดับทุน นอกเหนือจากตามที่กล่าวไว้ใน SFAC No. 6 แล้ว ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) เรื่องแนวคิดเรื่องทุนและการรักษาระดับทุน ทำให้ทราบว่ามีแนวคิดเรื่องทุนที่นำมาใช้ในการจัดทำงบการเงิน และทำให้เกิดแนวคิดการรักษาระดับทุนและการวัดผลกำไร ดังนี้ สำหรับแนวคิดเรื่องทุน พบว่ามี 2 แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดทำงบการเงิน ได้แก่ 1) ทุนทางการเงิน เช่น เงินที่ลงทุน หรืออำนาจซื้อที่ลงทุน โดยตามแนวคิดเรื่องทุนทางการเงิน ทุนมีความหมายเดียวกับสินทรัพย์สุทธิ หรือส่วนของผู้ถือหุ้น และ 2) ทุนทางกายภาพ เช่น ระดับความสามารถในการดำเนินงาน โดยตามแนวคิดเรื่องทุนทางกายภาพ ทุนหมายถึงกำลังการผลิตที่กิจการมี และสามารถผลิตได้จริง เช่น ผลผลิตต่อวัน

แม้ว่ากิจการส่วนใหญ่จะนำแนวคิดเรื่องทุนทางการเงินมาใช้ในการจัดทำงบการเงิน อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้มีการกำหนดว่ากิจการจะต้องนำแนวคิดเรื่องทุนใดมาจัดทำงบการเงิน เพียงแต่กล่าวว่ากิจการจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้งบการเงินเป็นหลัก เพื่อนำแนวคิดเรื่องทุนที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดทำงบการเงิน กล่าวคือ หากผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจในการรักษาระดับทุนในรูปของตัวเงินหรืออำนาจซื้อ กิจการต้องนำแนวคิดเรื่องทุนทางการเงินมาใช้ แต่หากผู้ใช้งบการเงินให้ความสนใจในการรักษาระดับทุนในรูปของระดับความสามารถในการดำเนินงาน กิจการต้องนำแนวคิดเรื่องทุนทางกายภาพมาใช้ การเลือกใช้แนวคิดเรื่องทุนใดในการจัดทำงบการเงินจะแสดงให้เห็นถึงความต้องการในการบรรลุเป้าหมายที่ใช้วัดกำไรของกิจการ

สำหรับแนวคิดการรักษาระดับทุนและการวัดกำไร จากแนวคิดเรื่องทุนที่กล่าวไปข้างต้น ทำให้เกิดแนวคิดการรักษาระดับทุน 2 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดการรักษาระดับทุนทาง

การเงิน ตามแนวคิดนี้ กำไรเกิดขึ้นเมื่อจำนวนที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาสูงกว่าจำนวนที่เป็นตัวเงินของสินทรัพย์สุทธิเมื่อเริ่มรอบระยะเวลา ทั้งนี้ ไม่รวมเงินทุนที่ได้รับจากเจ้าของและการแบ่งปันส่วนทุนคืนให้กับเจ้าของในรอบระยะเวลาเดียวกัน การรักษาระดับทุนทางการเงินสามารถถูกวัดค่าได้ในรูปของหน่วยเงินตามอำนาจซื้อเดิมหรือหน่วยเงินตามอำนาจซื้อคงที่ ดังนั้นเกณฑ์การวัดมูลค่าที่กิจการเลือกใช้จึงขึ้นอยู่กับประเภทของทุนทางการเงินที่กิจการต้องการรักษาระดับไว้ และ 2) แนวคิดการรักษาระดับทุนทางกายภาพ ตามแนวคิดนี้ กำไรเกิดขึ้นเมื่อกำลังการผลิตหรือความสามารถในการดำเนินงานของกิจการหรือทรัพยากรหรือเงินทุนที่จำเป็นในการบรรลุกำลังการผลิตเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาสูงกว่าเมื่อเริ่มรอบระยะเวลา ทั้งนี้ ไม่รวมเงินทุนที่ได้รับจากเจ้าของและการแบ่งปันส่วนทุนคืนให้กับเจ้าของในรอบระยะเวลาเดียวกัน การรักษาระดับทุนทางกายภาพต้องใช้ราคาทุนปัจจุบันเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่า

แนวคิดการรักษาระดับทุนเกี่ยวกับระดับทุนที่กิจการต้องการรักษาไว้ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างแนวคิดเรื่องทุนและแนวคิดเรื่องกำไร เนื่องจากทุนที่ต้องการรักษาเป็นตัวกำหนดจุดในการอ้างอิงเพื่อวัดผลกำไรของกิจการ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างแรกคือ การจำแนกความแตกต่างให้ชัดเจนระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Capital) ซึ่งเป็นผลตอบแทนเกินทุนที่ลงไป กับผลที่ได้รับจากเงินลงทุน (Return of Capital) ซึ่งเป็นผลที่ได้รับไม่ว่าจะเกินทุนหรือไม่ สินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นส่วนที่เกินกว่าจำนวนเงินที่จำเป็นต้องใช้เพื่อรักษาระดับทุนถือได้ว่าเป็น ‘กำไร’ ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการลงทุน ดังนั้นกำไรคือจำนวนคงเหลือของรายได้หลังหักค่าใช้จ่าย โดยค่าใช้จ่ายรวมถึงรายการปรับปรุงเพื่อรักษาระดับทุนตามความเหมาะสม หากค่าใช้จ่ายมีจำนวนเกินกว่ารายได้ส่วนคงเหลือนั้นจะถือเป็นขาดทุน

ความแตกต่างระหว่างแนวคิดการรักษาระดับทุนทั้ง 2 แนวคิดนี้คือ การปฏิบัติเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในราคาสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการในระหว่างงวด ตามแนวคิดการรักษาระดับทุนทางการเงินที่ทุนถูกวัดมูลค่าโดยใช้หน่วยเงินตามอำนาจซื้อเดิม ‘กำไร’ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของเงินทุนในระหว่างรอบระยะเวลาโดยวัดจากหน่วยเงินตามอำนาจซื้อเดิมตลอดรอบระยะเวลานั้น ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของราคาสินทรัพย์ที่ถือครองอยู่ในรอบระยะเวลานั้น จึงถือเป็น ‘กำไร’ (เดิมถือเป็น”ผลกำไรขาดทุนจากการถือครอง (Holding Gains and Losses) ” ตาม SFAC No.6) กิจการอาจไม่รับรู้กำไรดังกล่าวจนกว่าจะมีการจำหน่ายสินทรัพย์นั้น และเมื่อกำไรถูกรับรู้ กำไรจะถูกรวมในผลตอบแทนจากการลงทุน แต่หากเป็นตามแนวคิดการรักษาระดับทุนทางการเงินที่ทุนถูกวัดมูลค่าโดยใช้หน่วยเงินตามอำนาจซื้อคงที่ ‘กำไร’ จะหมายถึง การเพิ่มขึ้นของอำนาจซื้อของเงินที่ลงทุนในรอบระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้น ราคาสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นเฉพาะส่วนที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของระดับราคาทั่วไปเท่านั้นที่จะถือเป็นกำไร ส่วนที่เหลือถือเป็นรายการปรับปรุงเพื่อรักษาระดับทุน (Capital Maintenance Adjustments) ซึ่งต้องแสดงในส่วนของผู้ถือหุ้น

ตามแนวคิดการรักษาระดับทุนทางกายภาพที่ทุนถูกวัดมูลค่าโดยใช้กำลังการผลิตที่ใช้ผลิตจริง ‘กำไร’ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของทุนดังกล่าวในรอบระยะเวลาหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงราคาที่ส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการถือเป็นการเปลี่ยนแปลงในการวัดค่าของกำลังการผลิตที่ใช้ผลิตจริงของกิจการ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงราคดังกล่าวจึงถือเป็นการปรับปรุงเพื่อรักษาระดับทุน ซึ่งแสดงอยู่ในส่วนของเจ้าของโดยไม่ถือเป็นกำไรและไม่ถูกรวมในผลตอบแทนจากการลงทุน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับกำไรโดยรวมหมดทุกอย่าง ถือเป็นแนวคิดที่จะรวมรายการต่างๆที่มีผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในส่วนของเจ้าของ (ไม่รวมการลงทุนจากเจ้าของหรือการจ่ายคืนให้แก่เจ้าของ) ไว้ในการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งแนวคิดนี้จะเทียบเคียงได้กับการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยผู้ที่สนับสนุนแนวคิดนี้เชื่อว่าการรวมรายการดังกล่าวในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินซึ่งรวมถึงนักลงทุนประเมินความสำคัญของรายการและผลกระทบของรายการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโดยรวมของกิจการได้อย่างถูกต้องครบถ้วน หากกิจการรายงานเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพียงอย่างเดียว โดยไม่รวมรายการดังกล่าวในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เมื่อผู้ใช้งบการเงินนำผลการดำเนินงานหลายงวดติดต่อกันมาใช้ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ก็อาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินมองข้ามรายการเหล่านี้ไป ส่งผลให้เกิดการตีความผลการดำเนินงานและตัดสินใจที่ผิดพลาด (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2545)

2.1.2 การรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ในปี ค.ศ. 1985 ที่มีการออก Statements of Financial Accounting Concepts (SFAC) No.6, Elements of Financial Statements ขึ้นมานั้น FASB ไม่ได้มีการเสนออย่างเป็นทางการว่ากิจการต้องรายงานผลการดำเนินงานในลักษณะของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จนกระทั่งในกลางปี ค.ศ. 1990 FASB ก็เริ่มพิจารณาโครงการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และได้ออกร่างมาตรฐานการบัญชีเพื่อรับฟังความคิดเห็นในกลางปี ค.ศ. 1996 จนในที่สุดกลางปี ค.ศ. 1997 FASB ก็ได้ออก Statements of Financial Accounting Standards (SFAS) No. 130, Reporting Comprehensive Income ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 130 ขึ้นมาอย่างเป็นทางการ เพื่อกำหนดวิธีวิธีการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จโดยประกาศให้กิจการสามารถแสดง ‘งบแสดงผลการดำเนินงาน’ ได้ทั้งสิ้น 3 แบบ ดังนี้

1) Combined Statement คือ การแสดงงบกำไรขาดทุนแบบใหม่ หรือที่เรียกว่า ‘งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเบ็ดเสร็จ (The Statement of Income and Comprehensive Income ภายหลังอนุญาตให้เรียกแค่ The Statement of Comprehensive Income ได้)’ โดยเริ่มต้นด้วยการแสดงรายละเอียดตามงบกำไรขาดทุนแบบเดิมได้เป็น ‘กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับงวด’ ทำการปรับยอดกำไรขาดทุนสุทธิด้วย ‘กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น’ แล้วจึงนำ ‘กำไร

ขาดทุนสุทธิสำหรับงวด’ มาบวกกลับกับ ‘กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น’ จนได้เป็นกำไรขาดทุนสุทธิที่เรียกว่า ‘กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสุทธิ’ รายละเอียดของงบแสดงผลการดำเนินงานแบบนี้ ทำให้สรุปได้ว่า ‘กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับงวด’ ที่คำนวณได้จากงบกำไรขาดทุนแบบเดิม ถือเป็นส่วนประกอบหลักของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เมื่อนำมาบวกกลับกับ ‘กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น’ ก็จะได้ ‘งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ’ การแสดงผลการดำเนินงานแบบนี้ถือเป็นการแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินเดียว (One-statement Approach) (FASB, 1997; ภาพร เอกอรรรถพร, 2552: ออนไลน์)

ตัวอย่างของงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบงเบเดียว

งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะธนาคาร	
	หมายเหตุ	2558	2557	2558	2557
รายได้รวม	6.34	103,813,976	103,473,708	98,890,031	98,205,870
ค่าใช้จ่ายรวม	6.35	46,300,680	44,482,596	43,976,021	42,113,341
รายได้สุทธิ		57,513,296	58,991,112	54,914,110	56,092,469
กำไรสุทธิ	6.36	30,082,331	29,165,728	27,803,780	25,763,155
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในต่างประเทศ	6.36	8,011,745	7,434,509	7,716,101	7,355,612
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		24,070,586	21,728,219	20,087,689	18,407,543
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย	6.37	7,773,930	5,972,147	6,656,026	4,837,754
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย	6.38	5,836,869	4,095,957	2,529,271	4,098,386
ส่วนแบ่งกำไรจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		191,901	181,754	-	-
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		3,006,171	2,015,583	2,473,316	1,515,937
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		3,736,888	3,025,814	4,480,549	3,869,272
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		600,694	683,031	463,224	595,115
รวมกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		100,728,404	99,857,297	91,602,187	89,436,646
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		24,227,176	22,254,080	21,894,582	20,871,653
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		128,451	124,070	100,490	102,570
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		9,457,904	9,701,810	8,780,360	8,120,294
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		3,554,700	3,482,130	3,388,039	3,303,055
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		7,666,662	7,457,805	6,912,569	6,628,746
รวมกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		45,044,925	43,095,925	41,070,664	39,425,318
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย	6.39	14,653,515	8,986,539	13,782,259	8,091,220
กำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		43,029,664	45,003,863	36,741,264	42,003,108
กำไรสุทธิ	6.40	8,629,835	8,922,852	7,172,699	7,881,893
กำไรสุทธิ		24,460,129	26,491,081	29,568,565	34,121,218
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น					
รายการที่จัดเป็นรายการอื่นที่ไม่ใช่กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น					
กำไรจากกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		2,238,354	7,118,958	2,278,545	7,070,886
กำไร (ขาดทุน) จากกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		2,432,111	(1,482,864)	2,062,684	(625,080)
กำไรสุทธิจากกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		(866,260)	(1,432,187)	(470,741)	(1,421,919)
รายการที่จัดเป็นรายการอื่นที่ไม่ใช่กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น					
กำไรสุทธิจากกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		15,628,505	-	15,628,505	-
ขาดทุนจากการประเมินมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ดำเนินการในประเทศไทย		-	-	-	-
โครงการประเมินมูลค่าของธุรกิจอื่น		(182,604)	(716,363)	(176,481)	(717,550)
กำไรสุทธิจากกำไรสุทธิจากธุรกิจอื่นที่ดำเนินการในประเทศไทย		(3,082,318)	143,892	(3,066,182)	144,006
รวมกำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่นสุทธิ		16,567,787	3,039,816	16,132,886	4,450,443
กำไรเบ็ดเสร็จรวม		50,967,911	49,121,877	45,701,423	38,571,659

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการนำเสนอกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแบบงเบเดียวของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

2) Stand-alone Statement คือ การแสดงงบกำไรขาดทุนแบบเต็ม พร้อมทั้งจัดทำงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ กล่าวคือ กิจการสามารถแสดงงบกำไรขาดทุนแบบเต็มได้ และให้จัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานเพิ่มเติมอีกงบหนึ่งซึ่งเรียกว่า ‘งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ’ โดยนำ ‘กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับงวด’ มาแสดงเป็นบรรทัดแรกของงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จากนั้นจึงนำรายละเอียดของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น มาบวกหรือลบจนได้ ‘กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสุทธิ’ การแสดงผลการดำเนินงานแบบนี้ถือเป็นการแสดงผลการดำเนินงานแบบสองงบ (Two-statement Approach) (FASB, 1997; ภาพร เอกอรรรถพร, 2552: ออนไลน์)

ตัวอย่างของงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบสองงบ

งบกำไรขาดทุนรวม

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

	หมายเหตุ	หน่วย: พันบาท	
		2558	2557
รายได้จากการขาย	5	439,613,704	487,545,097
ต้นทุนขาย	5	(341,511,031)	(409,431,192)
กำไรขั้นต้น		98,102,673	78,113,905
รายได้อื่น	5, 26	10,134,413	9,923,696
กำไรก่อนค่าใช้จ่าย		108,237,086	88,037,601
ค่าใช้จ่ายในการขาย	27	(17,670,627)	(17,312,833)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	28	(31,990,254)	(27,639,215)
รวมค่าใช้จ่าย		(49,660,881)	(44,952,048)
กำไรจากการดำเนินงาน		58,576,205	43,085,553
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า		10,293,046	6,108,455
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		68,869,251	49,194,008
ต้นทุนทางการเงิน	30	(9,076,244)	(7,266,427)
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		59,793,007	41,927,581
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	31	(6,076,816)	(4,967,683)
กำไรสำหรับปี		53,716,191	36,959,898

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

		หน่วย: พันบาท	
	หมายเหตุ	2558	2557
กำไรสำหรับปี		53,716,191	36,959,898
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			
รายการที่จะไม่จัดประเภทรายการใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน			
ผลกำไร (ขาดทุน) จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย			
สำหรับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน	21	(202,732)	99,833
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในบริษัทร่วมและการร่วมค้า		(54,526)	34,685
ภาษีเงินได้ของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			
สำหรับรายการที่จะไม่จัดประเภทรายการใหม่	31	40,359	786
รายการที่จะจัดประเภทรายการใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน			
เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขที่เฉพาะเจาะจง			
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนจากการแปลงค่าทางการเงิน		123,382	(429,875)
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเมื่อขาย	9	(87,988)	(2,078,444)
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในบริษัทร่วมและการร่วมค้า		919,018	(426,680)
ภาษีเงินได้ของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น			
สำหรับรายการที่จะจัดประเภทรายการใหม่	31	17,598	411,490
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี - สุทธิจากภาษี		755,111	(2,388,205)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี		54,471,302	34,571,693

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างการนำเสนอกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแบบสองงของ
บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

3) Expanded statement คือ การแสดงงบกำไรขาดทุน และแสดงรายละเอียดของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นตามปกติ (Statement-of-Changes-in-Equity approach) การแสดงผลการดำเนินงานแบบนี้ถือเป็นการแสดงผลการดำเนินงานแบบดั้งเดิมที่ทำกันมาอย่างยาวนาน (FASB, 1997; ภาพร เอกอรรรถพร, 2552: ออนไลน์)

สำหรับมาตรฐานการบัญชีของไทย ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดย IAS No. 1, Presentation of Financial Statements (Bound volume 2015 Consolidated without early application) และมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่ถูกจัดทำขึ้นสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559 กำหนดให้กิจการมีทางเลือกในการแสดงผลการดำเนินงานได้ 2 แบบ ดังนี้

1) การแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินเดี่ยว ได้แก่ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และ 2) การแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินสองงบ ได้แก่ งบกำไรขาดทุน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

การที่มาตรฐานการบัญชีของไทยยกเลิกทางเลือกในการแสดงผลการดำเนินงานแบบ Expanded Statement ออกไปนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลที่ดีขึ้นแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยการรวมรายการที่มีลักษณะร่วมกัน และแยกรายการที่มีลักษณะแตกต่างกันออกจากกัน หรือกล่าวอย่างง่ายก็คือ ต้องการให้กิจการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยแสดงแยกเป็นงบการเงินออกมาต่างหาก ไม่ว่าจะนำเสนอแบบงบการเงินเดี่ยวหรือแบบงบการเงินสองงบก็ตาม (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558: ออนไลน์)

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ตามที่กล่าวว่าคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินของสหรัฐอเมริกา (FASB) ถือเป็นกลุ่มแรกที่กล่าวถึงแนวคิดของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและกำหนดการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอย่างเป็นทางการ ซึ่งตามงานวิจัย Johnson et al. (1995) ระบุว่า การกำหนดการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของ FASB นั้นเกิดจากทั้งแรงจูงใจภายใน (Internal Motivations) และแรงจูงใจภายนอก (External Motivation)

สำหรับแรงจูงใจภายในของ FASB ในการดำเนินโครงการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนใหญ่เกิดจาก The Boards' Financial Instruments Project ซึ่งเป็นโครงการที่ถูกจัดทำขึ้นมาโดยมุ่งความสนใจไปที่เรื่องตราสารอนุพันธ์ (Derivatives) และการป้องกันความเสี่ยง (Hedging) เนื่องจากเครื่องมือทางการเงินหลายตัวถือเป็นรายการที่อยู่นอกงบดุล (Off-balance-sheet Items) ซึ่งหมายถึงรายการที่ทำให้หนี้สินโดยรวมของกิจการเพิ่มขึ้นโดยที่ผลจากการทำธุรกรรมดังกล่าวนั้นไม่ปรากฏให้เห็นในงบแสดงฐานะการเงินของกิจการ เพื่อปกปิดภาระหนี้สินและข้อผูกพันที่มีอยู่ในปัจจุบันของกิจการ คณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณาเรื่องการรับรู้เครื่องมือทางการเงินในงบการเงิน โดยสมาชิกของ FASB มีความเชื่อว่าเครื่องมือทางการเงินส่วนใหญ่ควรถูกรับรู้และวัดมูลค่าที่มูลค่ายุติธรรม (Relevance) อย่างไรก็ตามก็มีฝ่ายที่ไม่สนับสนุนการปฏิบัติทางบัญชีเช่นนี้ โดยกล่าวว่าหากรับรู้และวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินที่มูลค่ายุติธรรม จะส่งผลให้งบกำไรขาดทุนของกิจการมีความผันผวนมากยิ่งขึ้น ความขัดแย้งดังกล่าวส่งผลให้โครงการต่างๆ ของ FASB ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่ายุติธรรมดำเนินช้าลงหรือไม่ดำเนินต่อไปอย่างที่ควรจะเป็น การรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจึงเป็นวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยคณะกรรมการฯ อนุญาตให้การเปลี่ยนแปลงในราคา

ของเครื่องมือทางการเงินบางรายการ เช่น หลักทรัพย์เพื่อขายและเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด สามารถผ่านรายการไปยังกำไรขาดทุนได้โดยอ้อม แต่ก็มี ความกังวลว่าการผ่านรายการดังกล่าวไปยังกำไรขาดทุนโดยอ้อมจะมีความสำคัญต่อการประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินของนักลงทุน นอกจากนี้การแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินเดียวจะช่วยลดความซับซ้อนในการรายงานเครื่องมือทางการเงินของกิจการได้

ในขณะที่แรงจูงใจภายนอก เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการของ Association for Investment Management and Research (AIMR, ชื่อใหม่คือ CFA Institute ซึ่งถือเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลในงบการเงินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีอิทธิพลมากที่สุดของสหรัฐอเมริกา) ในเรื่องของการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เพื่อให้รายการต่างๆซึ่งเป็นรายการที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงินถูกทำให้มีความโปร่งใสมากขึ้นและช่วยอำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจงบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดย AIMR กล่าวว่า “ผู้ใช้งบการเงินต้องการให้มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของกิจการรวมกันภายในตำแหน่งเดียว ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถทราบข้อมูลทั้งหมดได้และสามารถเลือกข้อมูลที่ต้องการไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์” (AIMR, 1993) แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการแสดงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยสนับสนุนให้มีการแสดงผลการดำเนินงานในงบการเงินเดียว เป็นไปตามงานวิจัยของ Foster and Hall (1996) ที่กล่าวว่าผู้ใช้งบการเงินต้องการการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของกิจการรวมไว้ในที่เดียวกัน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆที่ต้องการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith and Reither (1996) ที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบต่างๆในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นได้รับผลกระทบมาจากกิจกรรมและการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ในการวิเคราะห์และประเมินความสามารถทางการเงินของกิจการ ผู้ใช้งบการเงินจึงควรรวมข้อมูลดังกล่าวเข้าไปด้วย อีกทั้งยังกล่าวว่าการนำเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่รูปแบบที่ชัดเจนจะทำให้เกิดความยากในการรวบรวมข้อมูล และทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถใช้ข้อมูลตามที่ต้องการได้ และจากงานวิจัยของ Lipe (1998) ที่ระบุสาเหตุต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ยกตัวอย่างเช่น การขาดความรู้ความเข้าใจ การไม่ทราบว่าต้องหารายการต่างๆของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจากที่ใดในงบการเงิน หรือความลำบากในการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย เมื่อผู้ใช้งบการเงินพบว่าต้นทุนที่ต้องเสียไปในการรวบรวมข้อมูลมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับการได้รับข้อมูล ผู้ใช้งบการเงินขาดแรงจูงใจในการใช้ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อตัดสินใจ ดังนั้นการรวมข้อมูลไว้ในที่เดียวกันจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับข้อมูลครบถ้วนและใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ยิ่งไปกว่านั้น AAA (1997) ได้กล่าวว่าการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะเป็นการสร้างระเบียบวินัยให้แก่ผู้ใช้งบการเงินและผู้จัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ดังนี้) ระเบียบวินัย

ของผู้บริหาร การมุ่งความสนใจไปยังตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะเป็นการบังคับให้ผู้บริหารพิจารณาทุกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่งคั่งของเจ้าของ โดยระบบการให้รางวัลแก่ผู้บริหารโดยอิงจากตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะเป็นตัวชักนำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว 2) ระเบียบวินัยของนักวิเคราะห์ การมุ่งความสนใจไปที่ตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะเป็นการบังคับให้นักวิเคราะห์พิจารณาทุกผลกระทบที่มีต่อความมั่งคั่งของเจ้าของเมื่อทำการพยากรณ์กำไรของกิจการ โดยในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของกิจการในปัจจุบัน ตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะบังคับให้เกิดการพิจารณาทุกแหล่งที่มาของความสามารถในการทำกำไร ดังนั้น หากนักวิเคราะห์ไม่พิจารณาทุกแหล่งที่มาของความสามารถในการทำกำไร แล้วพยากรณ์กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จผิดพลาดไปจากตามที่รายงานไว้ในงบการเงิน นักวิเคราะห์ก็จะได้รับการลงโทษจากนักลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินรายอื่น และ3) ระเบียบวินัยของผู้กำหนดและจัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน มาตรฐานเกี่ยวกับกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะช่วยกำจัดการหลีกเลี่ยงการนำเอามาตรฐานต่างๆมาใช้และการจัดทำงบการเงินซึ่งผลกระทบของกำไรขาดทุนผ่านไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น

สำหรับการสนับสนุนเรื่องของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในทางทฤษฎี มาจากวิธีกำไรส่วนเกินในการประเมินมูลค่าหุ้น (Excess Earnings Approachs) รวมถึงสูตรในการคำนวณมูลค่าหุ้นตามวิธีกำไรส่วนที่เหลือ (Residual Income Approach) (e.g. Peasnell, 1982; Ohlson 1995) ตาม AAA (1997) ที่ระบุว่าในขณะที่การประเมินมูลค่าหุ้นจะอ้างอิงตามหลักการพยากรณ์ผลตอบแทนในอนาคต กำไรในปัจจุบันก็คือการรับรู้การพยากรณ์กำไรในอดีต ดังนั้นการวัดข้อผิดพลาดหรือความคาดเคลื่อนในการพยากรณ์กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการประเมินมูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้น หน้าที่สำคัญของนักวิเคราะห์ก็คือการตัดสินใจว่าองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จใดที่ไม่สามารถถูกพยากรณ์ได้

ส่วนงานวิจัยที่ได้สนับสนุนการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นคือ งานวิจัยของ Hirst and Hopkins (1998) ที่ให้นักลงทุนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา พบว่าความชัดเจนในการเปิดเผยข้อมูลกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะส่งผลกระทบต่อความตัดสินใจของนักลงทุน โดยการเปิดเผยข้อมูลกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ชัดเจนจะทำให้การตกแต่งตัวเลขทางบัญชีของกิจการลดลง อีกทั้งนักลงทุนยังลดระดับการตัดสินใจที่มีต่อกิจการที่ตกแต่งตัวเลขทางบัญชีให้อยู่ระดับเดียวกับกิจการที่ไม่ได้ตกแต่งตัวเลขทางบัญชี งานวิจัยนี้ได้ให้หลักฐานว่าการแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดียวนั้นมีสาระสำคัญ โดยแสดงให้เห็นว่าการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบเดียวนั้นจะทำให้การสื่อสารข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมีประสิทธิภาพมากกว่าการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น หรืออีกนัยหนึ่งคือทางเลือกในการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นส่วนหนึ่งของงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นเป็นทางเลือกที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีความจำเป็น Maines and McDaniel (2000) แสดง

ให้เห็นว่าการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จนั้นมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุนมือสมัครเล่นเป็นอย่างมาก และงานวิจัยของ Hutton et al. (2006) พบว่าผู้ที่มีหน้าที่จัดทำงบการเงินมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในการตกแต่งกำไรขาดทุนที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์เพื่อขาย เมื่อกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จนั้นถูกรายงานในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่าเมื่อกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถูกรายงานในงบที่แสดงผลการดำเนินงาน ดังนั้นการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

ถึงแม้ว่า FASB จะต้องการให้มีการแสดงกำไรขาดทุนแบบเบ็ดเสร็จและแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและมีผู้สนับสนุนในแนวคิดนี้จำนวนมากก็ตาม แต่ FASB ก็ไม่สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ โดยตาม The FASB's Exposure Draft: Reporting Comprehensive Income (FASB, 1996) ต้องการให้มีการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอย่างชัดเจนในงบแสดงผลการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม The Final Standard SFAS 130, Reporting Comprehensive Income (FASB, 1997) ไม่ได้ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จนั้นจะต้องถูกแสดงแบบใดในงบแสดงผลการดำเนินงาน โดยได้กำหนดทางเลือกในการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไว้ 3 แบบ ซึ่งต่อมา Accounting Standards Update No. 2011-05, Comprehensive Income (Topic 220): Presentation of Comprehensive Income ได้ยกเลิกทางเลือกในการแสดงการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (FASB, 2011) ทำให้ในปัจจุบันบริษัทเหลือทางเลือกในการแสดงผลการดำเนินงานเพียง 2 แบบ ได้แก่ การแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดียว (Combined Statement) และการแสดงงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จโดยจัดทำแยกเป็นสองงบ คือ งบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Stand-alone Statement)

แม้ว่าจะมีฝ่ายที่สนับสนุนการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีฝ่ายที่คัดค้านการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จดังกล่าวหลายฝ่ายด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น จากงานวิจัยของ Smith and Tse (1998) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของผู้ที่คัดค้านการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนขึ้น เช่น องค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่สามารถถูกพยากรณ์ได้ เนื่องจากรายการดังกล่าวเป็นรายการที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของกิจการ และเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปัจจัยทางตลาด รายการดังกล่าวจึงมีความแปรปรวน และการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบกำไรขาดทุนจะทำให้มุมมองการรับรู้คุณค่าของผู้ใช้งบการเงินเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจทำให้เกิดความกลัวในการตัดสินใจ และเกิดการตัดสินใจที่ไม่เป็นปกติได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้การพิจารณาไตร่ตรองให้ดีเช่นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับหลายงานวิจัยที่มีความคิดเห็นว่าการรายงานองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความแปรปรวนมากกว่าการรายงานแค่กำไรขาดทุนสุทธิ

ซึ่งทำให้การวัดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทมีความแปรปรวนมากขึ้นตามไปด้วย (Hirshleifer and Teoh (2003); Yen et al. (2007); Maines and McDaniel (2000)) และจากงานวิจัยที่ได้สำรวจพฤติกรรมของผู้จัดการของบริษัทพบว่า ผู้จัดการคาดว่าหากข้อมูลที่แสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินมีความแปรปรวนบ่อยครั้ง ผู้ใช้ทางการเงินจะประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทลดลง พร้อมทั้งประเมินว่าผู้จัดการของบริษัทมีการบริหารจัดการที่ไร้ประสิทธิภาพ ทั้งที่รายการกำไรขาดทุนที่ยังไม่ถูกรับรู้ส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามปัจจัยทางตลาดซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้จัดการ ดังนั้นกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจึงไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีและเหมาะสมในการประเมินความสามารถในการดำเนินงาน (Graham et al. (2005); Maines and McDaniel (2000)) ส่วน Dhaliwai et al. (1999) พบว่าไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดที่ระบุว่าการใช้แนวคิดเกี่ยวกับกำไรโดยรวมหมดทุกอย่างที่ต้องการให้แสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอย่างชัดเจนมีความสัมพันธ์กับมูลค่าหุ้นของกิจการมากไปกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ อีกทั้งผลที่ได้รับจากงานวิจัยของ Zweig (1997) พบว่าเสียงส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นว่าการปรับเปลี่ยนให้มีการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบงบเดียวหรือแบบสองงบนั้น จะทำให้ผู้ใช้ทางการเงินเกิดความสับสนอย่างมาก เนื่องจากผู้ใช้ทางการเงินต้องใช้ตัวชี้วัดความสามารถในการดำเนินงานหลายตัวเพื่อประเมินความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท อย่างไรก็ตาม Tarca et al. (2008) แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ทางการเงินสามารถใช้รายการที่แสดงภายใต้เส้นใน 2 คอลัมน์ ทั้งคอลัมน์ที่แสดงตัวเลขปีนี้และคอลัมน์ที่แสดงตัวเลขปีก่อนภายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแบบงบเดียวได้อย่างถูกต้อง

FASB ได้มีการพัฒนาในเรื่องของการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการใช้มูลค่ายุติธรรมในการวัดและรับรู้มูลค่าของเครื่องมือทางการเงินมากขึ้น จึงต้องการที่จะกำหนดให้กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถูกรายงานไว้ในงบเดียวกันกับงบกำไรขาดทุนซึ่งจะช่วยเพิ่มความชัดเจนและความสามารถเปรียบเทียบกันได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการปรับแก้ดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยน FASB จึงได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่าย ยกตัวอย่างเช่น Robert Morris ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดทางด้านบัญชีของบริษัท KeyCorp ในขณะนั้น มีความคิดเห็นว่าการปรับเปลี่ยนรูปแบบงบการเงินที่ให้มีการแสดงกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จะทำให้เกิดการแสดงข้อมูลที่มากเกินไป และด้วยความที่ส่วนประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จนั้นแตกต่างจากส่วนประกอบของกำไรขาดทุน จะทำให้งบการเงินซับซ้อนและยากต่อการวิเคราะห์ ซึ่งอาจทำให้ผู้ใช้ทางการเงินโดยเฉพาะนักวิเคราะห์และนักลงทุนเกิดความสับสนและให้ความสำคัญกับข้อมูลผิดประเด็นไป ส่วนบริษัทด้านการตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ PwC และ KPMG แสดงความคิดเห็นว่าการปรับปรุงรูปแบบงบการเงินตามข้อกำหนดใหม่นี้เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากการจัดประเภทรายการใหม่ไม่สามารถที่จะคัดลอกรายการรายบรรทัด

ต่อบรรทัดลงในงบการเงินได้ เช่น แผนที่วางไว้สำหรับเรื่องของเงินบำนาญที่ให้แก่พนักงานจะได้รับผลกระทบหลายรายการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อไปยังต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร เป็นต้น นอกจากนี้ตามความคิดเห็นของ John Hepp ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัทตรวจสอบบัญชีชื่อว่า Grant Thornton ที่กล่าวว่าจัดการข้อมูลบางส่วน บริษัทตรวจสอบบัญชีไม่ได้เป็นผู้จัดการเอง แต่อาจจ้างบริษัทภายนอกเข้ามาช่วยวางแผนและจัดการข้อมูลต่างๆแทน ดังนั้นการที่บริษัทตรวจสอบบัญชีจะนำข้อมูลเหล่านี้มารวบรวมและจัดการด้วยตนเองจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีผู้ที่ไม่สนับสนุนกับการเปลี่ยนแปลงนี้จำนวนมาก อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้ที่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงนี้ เช่น Peter Bridgman ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัท PepsiCo ที่แสดงความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยเพิ่มความมั่นคง ความโปร่งใส และความสามารถเปรียบเทียบกันได้ดีขึ้นของงบการเงินระหว่างบริษัท จากการศึกษาวิจัยทางด้านพฤติกรรมและการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าการแสดงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จให้มีความชัดเจนอาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุน (ฐิติ ธีราภรณ์พงษ์, 2554)

ฝ่ายที่คัดค้านได้กล่าวอีกว่าความผันผวนขององค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินรับรู้ความเสี่ยงของกิจการเพิ่มขึ้น ซึ่งการตอบสนองต่อ The Exposure Draft (FASB, 1996) แสดงให้เห็นว่ามีความคิดโต้แย้งว่ารายการที่ถูกระบุว่าเป็นองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไม่มีความเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของกิจการ ยิ่งไปกว่านั้นฝ่ายที่คัดค้านยังอ้างว่าการรวมรายการที่เป็นองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในงบกำไรขาดทุนจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความสับสนและตีความผลการดำเนินงานของกิจการผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญ (FASB, 2009) ในขณะที่ธนาคารขนาดใหญ่และบริษัทประกันภัยถือเป็นผู้ร้องเรียนหลักในเรื่องดังกล่าว 34% ของจดหมายแสดงความคิดเห็นของภาคอุตสาหกรรมอื่นที่แสดงความคิดเห็นต่อความผันผวนส่วนเกินในทางลบ และ 8% ร้องเรียนว่าความผันผวนส่วนเกินนี้อาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินตีความผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของกิจการผิดพลาดได้ (Yen et al., 2007)

ความผันผวนของกำไรขาดทุนมีความสำคัญ เนื่องจากความผันผวนดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อกรรับรู้ความเสี่ยงของกิจการได้ Trueman and Titman (1988) ได้แย้งว่าการปรับกำไรให้สม่ำเสมอหรือการเกลี้ยกำไร (Income Smoothing) จะทำให้กิจการลดความผันผวนของกำไรขาดทุนที่ถูกรับรู้โดยผู้ใช้งบการเงินได้ เพื่อให้กิจการสามารถได้รับต้นทุนทางการเงินในอัตราที่ต่ำลง Ronen and Sadan (1981) ให้เหตุผลว่าการปรับกำไรให้สม่ำเสมอจะมีประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากหากกำไรขาดทุนมีความสม่ำเสมอ ก็จะทำให้ผู้จัดการของกิจการสามารถส่งสัญญาณข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับระดับและการคงอยู่ของกำไรในอนาคตได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางด้านสินทรัพย์ ยิ่งไปกว่านั้นหลายกิจการกล่าวว่าพวกเขาจะเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อลดความ

ผันผวนของกำไรขาดทุน หากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดียวนั้นถูกบังคับใช้ (Yen et al., 2007)

ตามงานวิจัยของ Shahwali Khan and Michael E. Bradburn, (2014) ที่ได้ศึกษาเรื่องความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ สำหรับกลุ่มบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินในสหรัฐอเมริกา สำหรับช่วงปี ค.ศ. 2005-2010 พบว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กับตัววัดความเสี่ยงทางตลาด (ความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น) อย่างไรก็ตามความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงทางตลาดและไม่ได้ถูกรวมคำนวณในราคาหุ้น

แม้ว่าจะมีการศึกษาเรื่องความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ สำหรับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินแล้วก็ตาม แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ายังมีการศึกษาเรื่องดังกล่าวจำนวนไม่มาก ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าวสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินในประเทศไทย โดยความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถือเป็นประเด็นที่สำคัญในการช่วยตัดสินใจว่ากิจการควรจะรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดียวหรือไม่ และนำไปสู่คำถามวิจัย (Research Question) 3 ข้อ ดังนี้ 1) กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนหรือไม่ 2) ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนเพิ่ม (ความผันผวนส่วนที่เกินมาจากความผันผวนของกำไรขาดทุน) มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงทางตลาดหรือไม่ และ 3) ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนเพิ่มถูกนำไปคำนวณในราคาหุ้นหรือไม่

Barth et al. (1995) พบว่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นธนาคารจำนวน 137 แห่ง ในช่วงปี ค.ศ. 1971-1990 กำไรขาดทุนที่อิงจากมูลค่ายุติธรรมนั้นมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนที่อิงจากต้นทุนในอดีตหรือราคาหุ้นเดิม อย่างไรก็ตามพวกเขาพบว่าราคาหุ้นไม่ได้สะท้อนความผันผวนส่วนเพิ่ม Hodder et al. (2006) ตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัววัดผลการดำเนินงาน 3 ตัว ได้แก่ กำไรขาดทุนสุทธิ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และตัววัดกำไรขาดทุนโดยใช้มูลค่ายุติธรรมแบบโครงสร้าง สำหรับธนาคารพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาจำนวน 202 แห่ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996-2004 พวกเขาพบว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนที่อิงจากมูลค่ายุติธรรมมีค่ามากกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถึง 3 เท่า และมีค่ามากกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิถึง 5 เท่า ซึ่งหมายความว่าตัววัดกำไรขาดทุนโดยใช้มูลค่ายุติธรรมแบบโครงสร้างมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและกำไรขาดทุนสุทธิ Bamber et al. (2010) ตรวจสอบว่าความผันผวนของผลการดำเนินงานของกิจการนั้นเกี่ยวข้องกับทางเลือกทางการบัญชีหรือไม่ โดยในสถิติเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Statistics) พวกเขาแสดงให้เห็นว่า 72.5% ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกำไรขาดทุนสุทธิ ซึ่งหมายความว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ

การทบทวนงานวิจัยก่อนหน้า คือ เพื่อให้หลักฐานในเรื่องความผันผวนของกำไรขาดทุนสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่บริษัททางการเงิน นอกจากนี้การทบทวนวรรณกรรมเรื่องความผันผวนของกำไรขาดทุน ทำให้พบว่างานวิจัยชิ้นนี้ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างของบริษัทจำนวนมากนั้นคือ ตัวอย่างข้อมูลของบริษัทตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 โดยใช้ตัวเลขตามที่ถูกรายงานในงบการเงิน ไม่ใช่แบบ as-if ซึ่งเป็นตัวเลขที่ถูกประมาณแบบโครงสร้าง การเลือกว่าจะใช้ตัวเลขแบบใดในการทดสอบนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากตามงานวิจัยของ Chambers et al. (2007) รายงานว่าการใช้ as-if ในการประมาณกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนในการวัดผลที่มีนัยสำคัญ

ผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นโดยรวมมากกว่าองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นแต่ละตัว เนื่องด้วยหลายเหตุผล ดังนี้ 1) ไม่มีการตอบสนองต่อ The Exposure Draft ที่ร้องเรียนว่าองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแต่ละตัวเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว 2) ไม่มีทฤษฎีหรือการโต้แย้งที่เป็นแนวคิดสนับสนุนรายการที่ควรถูกรายงานในองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น กล่าวคือ ตำแหน่งของรายการในองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเป็นผลลัพธ์ทางการเมืองมากกว่าการตัดสินใจทางเทคนิคหรือการตัดสินใจที่อิงจากลักษณะทางเศรษฐกิจของรายการนั้นๆ และ3) ระเบียบเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่เฉพาะเจาะจงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่น่าจะให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ FASB เช่น หากพบว่ารายการปรับปรุงการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับความเสียง ก็อาจแนะนำว่ารายการดังกล่าวควรถูกรายงานในกำไรขาดทุนสุทธิมากกว่าถูกรายงานในองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ บริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีข้อมูลที่เป็นต่อการคำนวณตัวแปรที่ต้องการศึกษาครบถ้วน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 รวมระยะเวลา 5 ปี โดยบริษัทดังกล่าวต้องไม่ใช่บริษัทที่ถูกเพิกถอน เข้าข่ายถูกเพิกถอน และอยู่ระหว่างการฟื้นฟูการดำเนินงาน เนื่องจากบริษัทเหล่านี้จะไม่มีข้อมูลราคาหุ้น และใช้เกณฑ์ในการจัดทำรายงานทางการเงินที่แตกต่างจากบริษัททั่วไป รวมทั้งต้องไม่ใช่บริษัทที่เพิ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในปี พ.ศ. 2559 และ 2560 เนื่องจากบริษัทเหล่านี้มีข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการทดสอบเพื่อตอบคำถามงานวิจัยไม่ครบถ้วน

สำหรับข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการใช้ในการทดสอบทั้งหมด มีดังนี้

- 1) กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับปี (Annual net income, NI)
- 2) กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี (Annual comprehensive income, CI)
- 3) องค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Other comprehensive income components, OCI)
- 4) มูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน (Market value of equity at the end of the fiscal year, MVE)
- 5) ผลตอบแทนของหุ้นเฉลี่ยต่อปี (Annualized stock returns, SR)
- 6) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-equity ratio, DE ratio)
- 7) กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating cash flows, OCF)
- 8) หนี้สินหมุนเวียน (Current liabilities, CL)
- 9) ราคาปิดของหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน (The actual fiscal year-end closing stock price, P)
- 10) จำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายแล้ว (Number of shares outstanding, SO)
- 11) มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน (Book value per share at the end of the fiscal year, BPS)

จากการรวบรวมข้อมูลตัวอย่าง (Firm-year observations) ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2558 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ทั้งหมดและหักบริษัทที่ไม่ต้องการใช้ในการวิจัยออกไป ทำให้การศึกษาครั้งนี้เหลือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 470 บริษัท และเมื่อตัดข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนออกไปรวมทั้งการลดผลกระทบของค่าผิดปกติ ทำให้ผู้วิจัยเหลือกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบทั้งสิ้น 377 บริษัท

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

3.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

สำหรับคำถามวิจัยแรกที่ศึกษาเรื่องความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิและความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยและอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลาง ซึ่งนำมาใช้วัดว่ากำไรขาดทุนตัวใดมีความผันผวนมากกว่ากัน

คำถามวิจัยที่ 2 ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนและความเสี่ยงทางตลาด ตัวแปรอิสระของการศึกษา ได้แก่ ความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ (σ_{NI}) ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (σ_C) และความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ($\sigma_C - \sigma_{NI}$)

คำถามวิจัยที่ 3 ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนและราคาหุ้น ตัวแปรอิสระของการศึกษา ได้แก่ มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน (BVE) กำไรเกินปกติต่อหุ้นประจำปี (AE) ความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ (σ_{NI}) ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (σ_C) และความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จส่วนที่เกินมาจากความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ, $\sigma_C - \sigma_{NI}$)

3.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

สำหรับคำถามวิจัยแรกที่ศึกษาเรื่องความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิและความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ (σ_{NI}) และความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (σ_C)

คำถามวิจัยที่ 2 ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนและความเสี่ยงของตลาด ซึ่งความเสี่ยงของตลาดตามงานวิจัยนี้จะถูกวัดด้วยความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น ดังนั้นตัวแปรตามของการศึกษา ได้แก่ ความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น (σ_{SR})

คำถามวิจัยที่ 3 ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของกำไรขาดทุนและราคาหุ้น ตัวแปรตามของการศึกษา ได้แก่ ราคาปิดของหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน (P)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการทดสอบซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทางการเงิน ผลตอบแทนของหุ้น และราคาปิดของหุ้น ของบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับช่วงปี พ.ศ. 2554–2558 จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลกำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากฐานข้อมูลที่มีชื่อว่า ‘SETSMART’ (SET Market Analysis and Reporting Tool) และเก็บข้อมูลที่เหลือจากฐานข้อมูลที่มีชื่อว่า ‘Thomson Reuters Eikon’ ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ถูกคิดค้นและพัฒนาโดย Thomson Reuters

3.4 สมมติฐานในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ผู้วิจัยสามารถตั้งคำถามวิจัยและพัฒนาเป็นสมมติฐานในการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ

สมมติฐานที่ 2: ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น

สมมติฐานที่ 3: ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถูกนำไปรวมคำนวณในราคาหุ้น

3.5 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้อ้างอิงมาจากแบบจำลองของ Shahwali Khan and Michael E. Bradburn, (2014) ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 และอ้างอิงแบบจำลองของ Hodder et al. (2006) ในการทดสอบสมมติฐานที่ 3

3.5.1 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 1

ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุน เพื่อประเมินความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเทียบกับกำไรขาดทุนสุทธิ โดยการพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิเป็นหลัก ดังนี้

อัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย (Mean standard deviation ratio) ซึ่งเท่ากับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จหารด้วยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของกำไรขาดทุนสุทธิ หากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ ในทางตรงกันข้าม หากอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จต่อกำไรขาดทุนสุทธิมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนน้อยกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ หรือหากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนทั้ง 2 ตัวไม่ได้แตกต่างกัน

อัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลาง (Median standard deviation ratio) ซึ่งเท่ากับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลางของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จหารด้วยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลางของกำไรขาดทุนสุทธิ หากอัตราส่วนดังกล่าวมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ ในทางตรงกันข้ามหากอัตราส่วนค่ากลางมีค่าน้อยกว่า 1 หรือเท่ากับ 1 แสดงว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จน้อยกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ หรือไม่ได้แตกต่างกัน ตามลำดับ

หากอัตราส่วนทั้ง 2 ตัวข้างต้น ไม่มีค่าที่เท่ากับ 1 แสดงว่าไม่มีการสังเกตข้อมูลใดๆ ที่ความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิเท่ากับความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แสดงให้เห็นว่าทุกบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยรายงานองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในระหว่างงวดอย่างน้อย 1 ตัว

การหาความแตกต่างในค่าเฉลี่ยและค่ากลางของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยก่อนการทดสอบ ผู้วิจัยจะคำนวณหาความเท่ากันของค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันก่อนเพื่อดูว่าค่าความแปรปรวนแตกต่างกันหรือไม่จาก Levene's test of equal variance หากค่าความแปรปรวนแตกต่างกัน จะต้องใช้สถิติแบบนอนพาราเมตริก (Nonparametric statistics) ในการทดสอบ โดยหากค่ากลางของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่า 1 ในทางสถิติ ผู้วิจัยจะใช้ Wilcoxon-signed rank test ในการทดสอบว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธಿಯังมีนัยสำคัญจริงหรือไม่

3.5.2 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ผู้วิจัยจะใช้แบบจำลองถดถอย (Regression Models) ตามงานวิจัยของ Shahwali Khan and Michael E. Bradburt, (2014) ดังนี้

$$\sigma_{SRj} = \alpha_0 + \alpha_1 DE_j + \alpha_2 CF_j + \alpha_3 \sigma_{NIj} + \epsilon_j \quad (1)$$

$$\sigma_{SRj} = \alpha_0 + \alpha_1 DE_j + \alpha_2 CF_j + \alpha_4 \sigma_{CIj} + \epsilon_j \quad (2)$$

$$\sigma_{SRj} = \alpha_0 + \alpha_1 DE_j + \alpha_2 CF_j + \alpha_3 \sigma_{NIj} + \alpha_5 (\sigma_{CIj} - \sigma_{NIj}) + \epsilon_j \quad (3)$$

โดยที่ σ_{SR} คือ ความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น ซึ่งถือเป็นตัววัดความเสี่ยงทางตลาดโดยรวมทั้งความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic risk) และความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (Unsystematic risk) โดยความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้นวัดจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, σ) ของผลตอบแทนดิบประจำปี ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2554-2558 สำหรับ σ_{NIj} และ σ_{CIj} คือ ตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ (NI) และตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (CI) สำหรับบริษัท j ตามลำดับ ซึ่งตัววัดความผันผวนดังกล่าวถูกประมาณการโดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนประจำปี ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2554-2558

เพื่อควบคุมผลกระทบของตัวแปรทางบัญชีตัวอื่น ๆ ที่มีต่อความเสี่ยงทางตลาด จึงต้องรวมตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CF) เข้าไปในสมการ โดยตัววัดทางบัญชีเหล่านี้จะถูกประมาณการในแต่ละปีและถูกเฉลี่ยตลอดช่วงเวลาเดียวกันที่ความผันผวนของกำไรขาดทุนนั้นถูกวัด การเลือกตัวแปรทางบัญชีจะอ้างอิงมาจากงานวิจัยฉบับก่อนๆ ที่ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัววัดความเสี่ยงทางบัญชีและความเสี่ยงทางตลาด (e.g. Beaver et al., 1970; Hamada, 1972; Bowman, 1979) Hamada (1972) แสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงที่เป็นระบบของหุ้นสามัญของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เป็นบวกกับการใช้ต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานหรือในโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (Leverage) Bowman (1979) ให้ความสัมพันธ์ทางทฤษฎีระหว่างความเสี่ยงที่เป็นระบบกับ Leverage ของบริษัท ดังนั้น Leverage Ratio จึงสามารถถูกใช้เป็นตัววัดความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ (Default Risk) ที่เกิดจากโครงสร้างเงินทุนได้ (Beaver et al., 1970) ผู้วิจัยจึงใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) เป็นตัวแทนของความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ และ Beaver et al. (1970) ยังให้เหตุผลว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีผลตอบแทนที่ผันผวนน้อยกว่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ผู้วิจัยจึงใช้อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (CF) เป็นตัวแทนของความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ซึ่งความเสี่ยงทั้ง 2 ความเสี่ยงนี้สามารถส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงทางตลาดได้

สมการที่ (1) และ (2) จะใช้ทดสอบว่าตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนมีความสัมพันธ์กับความเสียหายทางตลาดหรือไม่ หลังจากควบคุมตัวแปรของความเสียหายทางบัญชีแล้ว หากความผันผวนของกำไรขาดทุนเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางตลาด α_3 และ α_4 ควรเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ และสมการที่ (3) จะใช้ทดสอบว่าความเสี่ยงส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กับความเสียหายทางตลาดหรือไม่ หากมีความสัมพันธ์กัน α_5 ควรเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ

3.5.3 แบบจำลองของการทดสอบสมมติฐานที่ 3

เพื่อตั้งคำถามว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเสี่ยงที่ทำให้ราคาหุ้นลดลงหรือไม่ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบจำลองของ Hodder et al. (2006) มาใช้ ซึ่งแบบจำลองดังกล่าวเป็นการขยายแบบจำลองกำไรส่วนที่เหลือของ Ohlson (1995) โดยแบบจำลองของ Ohlson ได้อธิบายว่า ผู้ใช้งบการเงินจะกำหนดมูลค่าหุ้นของกิจการโดยพิจารณาถึงมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นและกำไรเกินปกติในอนาคตของกิจการ หากข้อมูลทางบัญชีได้ถูกรายงานอย่างครบถ้วนในงบการเงินและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลทางบัญชีเหล่านั้นก็จะถูกนำมาใช้ในการกำหนดมูลค่าหุ้น สมการที่ (4) จะเป็นแบบจำลองที่ใช้เป็นแบบจำลองมาตรฐานก่อนที่จะนำตัววัดความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเข้ามารวม ดังนี้:

$$P_j = Y_0 + Y_1 BVE_j + Y_2 AE_j + \varepsilon_j \quad (4)$$

โดยที่ P คือ ราคาปิดของหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน สำหรับบริษัท j; BVE คือ มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุดปีงบการเงิน สำหรับบริษัท j; AE คือ กำไรเกินปกติต่อหุ้นประจำปี สำหรับบริษัท j ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณกำไรเกินปกติโดยใช้กำไรของงวดปัจจุบันซึ่งถูกหารด้วยจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายแล้วและหักด้วยอัตราผลตอบแทนของการลงทุนที่ปราศจากความเสียหาย (Risk-free Rate of Return) ณ ต้นปี คูณด้วยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ณ ต้นปี การใช้อัตราผลตอบแทนของการลงทุนที่ปราศจากความเสียหายในการคำนวณก็เพื่อให้การประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient, Y) สามารถจับผลกระทบของความเสี่ยงได้ (Hodder et al. 2006) และเพื่อหลีกเลี่ยงข้อสมมติที่ไม่สมเหตุสมผลของกำไรเกินปกติเป็นลบตลอดไป ผู้วิจัยได้กำหนดกำไรเกินปกติสำหรับบริษัทเหล่านั้นมีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยของกำไรเกินปกติตามอนุกรมเวลาของบริษัท สำหรับบริษัทที่มีค่าเฉลี่ยของกำไรเกินปกติตามอนุกรมเวลาเป็นลบ ผู้วิจัยจะกำหนดให้ค่าเฉลี่ยของกำไรเกินปกติตามอนุกรมเวลาที่มีค่าเป็นลบเท่ากับ 0.01 (Hodder et al. 2006) การทดสอบคาดว่าค่าสัมประสิทธิ์ของ BVE จะมีค่าเท่ากับ 1 และค่าสัมประสิทธิ์ของ AE จะมีค่าเป็นบวก

เพื่อตรวจสอบว่าราคาหุ้นสะท้อนความผันผวนของกำไรขาดทุนหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทำให้ตัววัดความเสี่ยงทางบัญชีกับกำไรเกินปกติมีปฏิสัมพันธ์กันและนำแบบจำลองซึ่งเป็นแบบจำลองที่ขยายแบบจำลองของ Hodder et al. (2006) มาใช้ ดังนี้

$$P_j = Y_0 + Y_1 BVE_j + Y_2 AE_j + Y_3 (DE_j \times AE_j) + Y_4 (CF_j \times AE_j) + Y_5 (\sigma_{Nij} \times AE_j) + \varepsilon_j \quad (5)$$

$$P_j = Y_0 + Y_1 BVE_j + Y_2 AE_j + Y_3 (DE_j \times AE_j) + Y_4 (CF_j \times AE_j) + Y_6 (\sigma_{Cij} \times AE_j) + \varepsilon_j \quad (6)$$

$$P_j = Y_0 + Y_1 BVE_j + Y_2 AE_j + Y_3 (DE_j \times AE_j) + Y_4 (CF_j \times AE_j) + Y_5 (\sigma_{Nij} \times AE_j) + \quad (7)$$

$$Y_7 [(\sigma_{Cij} - \sigma_{Nij}) \times AE_j] + \varepsilon_j$$

โดยที่ P, BVE, AE, DE, CF, σ_{Nij} และ σ_{Cij} มีนิยามตามที่กล่าวแล้วมาข้างต้น

ผู้วิจัยทำให้ตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี (DE และ CF) กับกำไรเกินปกติมีปฏิกริยาต่อกัน และพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นลบสำหรับ Y_3 และ Y_4 แนะนำว่าตลาดจะกำหนด Capitalization Multiple ที่ใช้ในการประมาณมูลค่าของบริษัท ในระดับที่ต่ำกว่าต่อกำไรเกินปกติของบริษัทที่มีความเสี่ยงทางบัญชีที่สูงกว่าในการคำนวณราคาหุ้น สมการที่ (5), (6) และ (7) จะใช้ทดสอบว่าความผันผวนของกำไรขาดทุน (σ_{Nij} , σ_{Cij}) และความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ($\sigma_{Cij} - \sigma_{Nij}$) ถูกนำมารวมคำนวณในราคาหุ้นหรือไม่ ตามลำดับ หากความผันผวนดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของความเสี่ยงที่ถูกนำมารวมคำนวณในราคาหุ้น Y_5 , Y_6 และ Y_7 จะเป็นบออย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

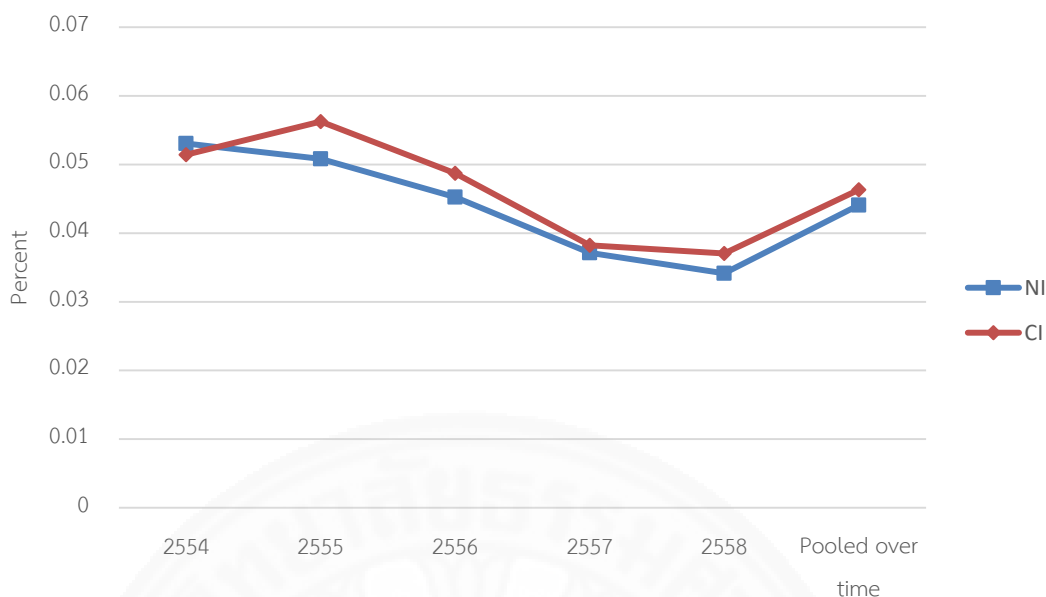
4.1 ข้อมูลทางสถิติของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 4.1 จะแสดงข้อมูลทางสถิติสำหรับกำไรขาดทุนสุทธิ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ทุกตัวแปรจะถูกหารด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันต้นงวดของปีงบการเงิน ภาพที่ 4.1 จะอธิบายกำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเฉลี่ยในแต่ละปี

ตารางที่ 4.1 สถิติเชิงพรรณนาสำหรับกำไรขาดทุนสุทธิ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (รวมทั้งสิ้น 6,240 ข้อมูล)

Variable	Mean	Std. Dev.	Min	1st Quart	Median	3rd Quart	Max
NI	0.044	0.063	-0.940	0.017	0.055	0.095	0.701
ARS	0.042	0.055	-0.274	0.000	0.012	0.061	0.545
EPB	-0.001	0.005	-0.245	-0.002	0.000	0.001	0.155
ASF	0.003	0.019	-0.339	-0.001	0.000	0.002	0.354
TFO	0.005	0.020	-0.401	-0.001	0.000	0.003	0.346
Other	0.002	0.013	-0.165	-0.001	0.000	0.001	0.656
OCI	0.009	0.026	-0.401	-0.001	0.000	0.005	0.656

หมายเหตุ NI คือ กำไรขาดทุนสุทธิ, ARS คือ การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์, EPB คือ ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน, ASF คือ ผลกำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนเพื่อขาย, TFO คือ ผลกำไรและขาดทุนจากการแปลงค่าเงินของการดำเนินงานในต่างประเทศ, Other คือ รายการปรับปรุงอื่นไปยังกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ, OCI คือ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวม และ CI คือ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยทุกตัวแปรถูกหารด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันต้นงวดของปีงบการเงิน

ภาพที่ 4.1 อนุกรมเวลาของตัววัดกำไรขาดทุน (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 377 บริษัท) โดย NI คือ กำไรขาดทุนสุทธิที่ถูกลบด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันต้นงวดของปีงบการเงิน เฉลี่ยแบบตัดขวาง และ CI คือ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ถูกลบด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันต้นงวดของปีงบการเงิน เฉลี่ยแบบตัดขวาง

ค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) 5 ปีรวมกันของกำไรขาดทุนสุทธิเท่ากับ 0.044 (0.055) และค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) 5 ปีรวมกันของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเท่ากับ 0.046 (0.056) องค์ประกอบหลักของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ (ค่าเฉลี่ย 0.042) ลักษณะที่โดดเด่นของตารางที่ 4.1 คือ ค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile range) ขององค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นส่วนใหญ่แล้วมีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ไม่ได้เกิดจากการหารทุกตัวแปรด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันต้นงวดของปีงบการเงิน เนื่องจากผลกระทบยังปรากฏอยู่ในข้อมูลดิบ นี้ชี้ให้เห็นว่าตลอดปี พ.ศ. 2554-2558 ความถี่ในการรายงานองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำ ยิ่งไปกว่านั้นจำนวนต่ำสุดและจำนวนสูงสุดยังแสดงให้เห็นว่าในขณะที่ความถี่ของการรายงานข้อมูลนั้นต่ำ แต่ก็สามารถส่งผลกระทบที่มีนัยสำคัญได้ การปรากฏของข้อมูลที่ไม่เป็นปกติ แต่มีสาระสำคัญดังกล่าวนี้ ทำให้องค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสอดคล้องกับการคาดการณ์ที่ว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะมากกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ ภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสูงกว่ากำไรขาดทุนสุทธิในทุกปี ยกเว้นในปี พ.ศ. 2554 โดยค่าเฉลี่ย 5 ปีรวมกันของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและกำไรขาดทุนสุทธิใกล้เคียงกัน

สถิติแบบนอนพาราเมตริกซ์และ t-tests (ไม่ได้ถูกแสดงในตาราง) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) 5 ปีรวมกันของกำไรขาดทุนสุทธิและของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามค่าเฉลี่ยและค่ากลางของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และการเปลี่ยนแปลงในส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ แตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ค่ากลางและค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตัวอื่น ไม่แตกต่างจาก 0 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สถิติเชิงพรรณนาสำหรับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จเฉพาะบริษัท (Firm-specific data) ถูกรายงานใน Panel A ของตารางที่ 4.2 และถูกอธิบาย โดยกราฟดั่งภาพที่ 4.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยของกำไรขาดทุนสุทธิเท่ากับ 0.062 และของกำไร ขาดทุนเบ็ดเสร็จเท่ากับ 0.067 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิทุกปี ยกเว้นปี 2557 และ 2558 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบผสม (Pooled cross-sectional data) ของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบผสม ของกำไรขาดทุนสุทธิ

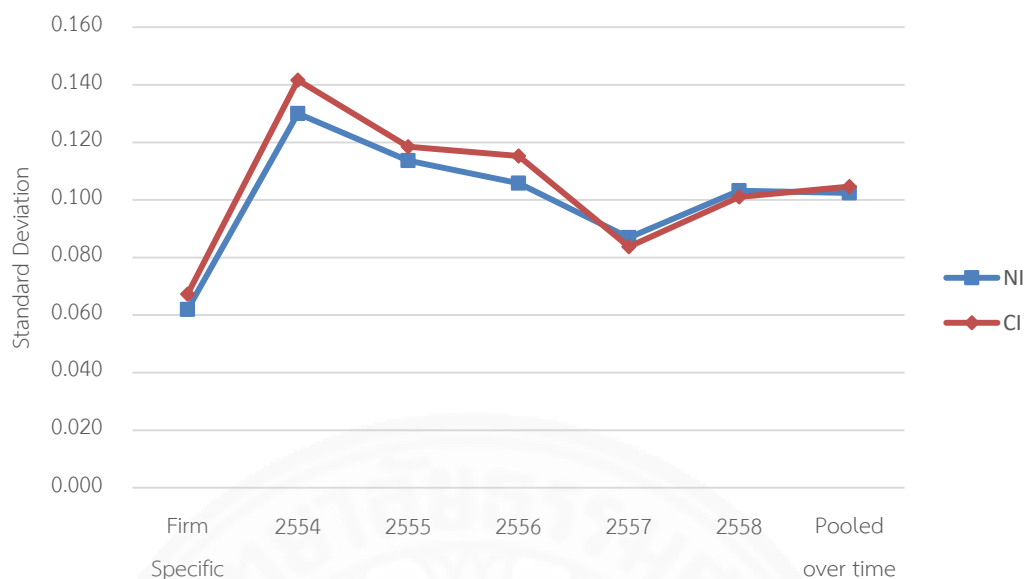
เพื่อประเมินความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเปรียบเทียบกับกำไรขาดทุนสุทธิ Panel B ของตารางที่ 4.2 จะรายงานอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งได้แก่ อัตราส่วนค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเฉลี่ยและอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลาง โดยอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย ของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเทียบกับกำไรขาดทุนสุทธิเท่ากับ 1.451 แสดงให้เห็นว่ากำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ 45.1% สำหรับอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลางของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเทียบกับกำไรขาดทุนสุทธิเท่ากับ 1.014 แสดงให้เห็นว่ากำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิเพียงแค่ 1.4% และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนบริษัทที่ เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าบริษัทที่มีกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ มีจำนวน ทั้งสิ้น 224 บริษัท คิดเป็น 59.4% ในขณะที่บริษัทที่มีกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จผันผวนน้อยกว่ากำไร ขาดทุนสุทธิ มีจำนวนทั้งสิ้น 153 บริษัท คิดเป็น 40.6% โดยไม่มีบริษัทใดที่ความผันผวนของกำไร ขาดทุนสุทธิเท่ากับความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แสดงให้เห็นว่าทุกบริษัทที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างรายงานองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอย่างน้อย 1 องค์ประกอบในระหว่างงวด

จากการทดสอบ Levene's Test of Equal Variance ของกำไรขาดทุนสุทธิและกำไร ขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบพบว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติ ฐานรอง แสดงว่าความแปรปรวนของกำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแตกต่างกัน

ดังนั้นความแตกต่างในค่าเฉลี่ยและค่ากลางของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจะใช้สถิติแบบนอนพาราเมตริกซ์ในการทดสอบซึ่งผลการทดสอบที่ปรากฏใน Panel C ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิอย่างมีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติฐานที่ 1 กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ

ตารางที่ 4.2 สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบของตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุน (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 377 บริษัท)

Variable	Mean	Std. Dev.	Min	1st Quart	Median	3rd Quart	Max
<i>Panel A: สถิติเชิงพรรณนาของตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนเฉพาะบริษัท</i>							
σ_{NI}	0.062	0.067	0.000	0.018	0.037	0.079	0.424
σ_{CI}	0.067	0.069	0.000	0.021	0.045	0.088	0.425
<i>Panel B: สถิติเชิงพรรณนาของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ/ของกำไรขาดทุนสุทธิ (σ_{CI}/σ_{NI})</i>							
σ_{CI}/σ_{NI}	1.451	2.081	0.002	0.977	1.014	1.163	21.616
Comparisons	Count						Percent
$\sigma_{CI}/\sigma_{NI} > 1$	224						59.4
$\sigma_{CI}/\sigma_{NI} = 1$	0						0
$\sigma_{CI}/\sigma_{NI} < 1$	153						40.6
<i>Panel C: การทดสอบทางสถิติของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน</i>							
Wilcoxon-signed rank test:							
p-value (one-tailed)							0.003
Estimated median							1.037

ภาพที่ 4.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัววัดกำไรขาดทุนในแต่ละปี ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2554-2558 (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 377 บริษัท) จากภาพแสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิ (NI) และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (CI) ซึ่งถูกหารด้วยมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น วันต้นงวดของปีงบการเงินและถูกคำนวณตลอดช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล ฝั่งซ้ายของภาพแสดงค่าเฉลี่ยของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉพาะบริษัท และฝั่งขวาของภาพแสดงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยแบบตัดขวางในแต่ละปีและถูกนำมารวมกัน

4.3 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 4.3 Panel A รายงานสถิติเชิงพรรณนาสำหรับตัววัดความเสี่ยงทางตลาดและตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี ค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้นเท่ากับ 0.540 (0.405) ค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 0.665 (0.396) และค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนเท่ากับ 0.422 (0.304)

ตารางที่ 4.3 Panel B รายงาน Spearman and Pearson correlations ระหว่างตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนและตัววัดความเสี่ยงทางตลาด กำไรขาดทุนสุทธิและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กันอย่างสูง ตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนแสดงความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนของหุ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรขาดทุนสามารถจับปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางตลาดได้

ตารางที่ 4.3 สถิติเชิงพรรณนาและเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัววัดความเสี่ยง

Variables	N	Mean	Std. Dev.	Min	1st Quart	Median	3rd Quart	Max
<i>Panel A: สถิติเชิงพรรณนาของตัววัดความเสี่ยง (จำนวนการสังเกตข้อมูล = 1,452)</i>								
σ_{SR}	1452	0.540	0.595	.013	0.246	0.405	0.667	10.066
DE	1452	0.665	0.923	0.000	0.048	0.396	0.923	9.532
CF	1452	0.422	1.080	-11.557	0.059	0.304	0.710	9.668
	σ_{Ni}		σ_{Ci}		σ_{SR}		DE	CF
<i>Panel B: Spearman (below diagonal) Pearson (above diagonal) correlations ระหว่างตัววัดความเสี่ยงต่างๆ</i>								
σ_{Ni}			0.905		0.136		0.137	-0.182
σ_{Ci}	0.806				0.124		0.131	-0.183
σ_{SR}	0.151		0.096				-0.008	-0.316
DE	0.138		0.089		0.048			-0.147
CF	-0.294		-0.257		-0.144		-0.391	

ตารางที่ 4.4 รายงานการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดย Panel A รายงานความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้นว่าเป็นตัววัดความเสี่ยงทางตลาด ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลองที่ (1) และ (2) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เป็นบวกและมีนัยสำคัญระหว่างตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนและความเสี่ยงทางตลาด โดยค่าสัมประสิทธิ์ของ σ_{Ni} และ σ_{Ci} เป็นบวกและมีนัยสำคัญ ตามแบบจำลองที่ (3) ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่ได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางตลาดใดๆนอกจากกำไรขาดทุนสุทธิ หลังจากที่มีการควบคุมโดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน โดยค่าสัมประสิทธิ์ของ σ_{Ci} - σ_{Ni} ไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 และยอมรับสมมติฐานหลัก ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนเป็นลบและมีนัยสำคัญในทุกแบบจำลอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการคาดการณ์แต่สามารถเกิดขึ้นได้ (Goh and Emanuel, 1981)

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์การถดถอยของตัววัดความเสี่ยงของตลาดต่อตัววัดความผันผวนของกำไร
ขาดทุนและตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี

Panel A: ค่าสัมประสิทธิ์ (t-statistics) จากการวิเคราะห์การถดถอยของความผันผวนของ
ผลตอบแทนของหุ้นต่อตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนและตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี (จำนวน
การสังเกตข้อมูล = 1,452)

Model	Intercept	DE	CF	σ_{NI}	σ_{CI}	$\sigma_{CI}-\sigma_{NI}$	F-value	R ²
(1)	0.598 (26.10)*	-0.043 (-2.62)*	-0.170 (-12.16)*	0.700 (3.50)*			59.78*	0.110
(2)	0.603 (25.93)*	-0.041 (-2.54)*	-0.171 (-12.23)*		0.560 (2.97)*		58.50*	0.108
(3)	0.599 (25.77)*	-0.042 (-2.61)*	-0.170 (-12.17)*	0.692 (3.44)*		-0.182 (-0.42)	44.85*	0.110

* p < 0.05

4.4 ผลการวิจัยของการทดสอบสมมติฐานที่ 3

ตารางที่ 4.5 Panel A แสดงสถิติเชิงพรรณนาสำหรับราคาหุ้น มูลค่าตามบัญชีของส่วน
ของเจ้าของ กำไรเกินปกติ และ Interaction terms โดยค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของราคาหุ้น เท่ากับ
12.998 (6.400) ค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของมูลค่าตามบัญชีของส่วนเจ้าของ เท่ากับ 8.136 (3.479)
และค่าเฉลี่ย (ค่ากลาง) ของกำไรเกินปกติเท่ากับ 0.639 (0.272) การวิเคราะห์เชิงถดถอยสำหรับ
สมการที่ (4)-(7) ถูกรายงานในตารางที่ 4.5 Panel B ตามที่คาดการณ์ ค่าสัมประสิทธิ์ของมูลค่าตาม
บัญชีของส่วนเจ้าของมีค่าเข้าใกล้ 1 และเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งกำไรเกินปกติก็มีค่าเป็น
บวกอย่างมีนัยสำคัญ ในแบบจำลองที่ (5) และ (6) ปฏิสัมพันธ์ของความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ
และความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จกับกำไรเกินปกติเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญ แนะนำว่าความ
ผันผวนของกำไรขาดทุนทั้งสองตัวถูกนำไปรวมคำนวณในราคาหุ้น ในแบบจำลองที่ (7) ค่า
สัมประสิทธิ์ของความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่มีนัยสำคัญ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่
3 และยอมรับสมมติฐานหลัก ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่ได้ถูกนำไปรวม
คำนวณในราคาหุ้น

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์การถดถอยของราคาหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีของเจ้าของ กำไรเกินปกติ และตัววัดความเสี่ยงทางบัญชี

Variables	Mean	Std. Dev.	Min	1st Quart	Median	3rd Quart	Max			
<i>Panel A: สถิติเชิงพรรณนามากของตัวแปรต่างๆ (จำนวนของการสังเกตข้อมูล = 1,382)</i>										
P	12.998	16.232	0.030	2.681	6.400	16.450	97.000			
BVE	8.136	12.227	0.020	1.706	3.479	8.679	87.563			
AE	0.639	0.968	0.001	0.027	0.272	0.829	7.860			
DExAE	0.346	0.834	0.000	0.004	0.055	0.296	8.264			
CFxAE	0.433	1.077	-1.172	0.001	0.056	0.334	9.134			
NIXAE	0.057	0.135	-0.352	0.000	0.013	0.055	2.214			
CIXAE	0.056	0.134	-0.437	0.000	0.013	0.055	2.238			
Model	Intercept	BVE	AE	DExAE	CFxAE	σ_{NIXAE}	σ_{CIXAE}	$(\sigma_C - \sigma_N) \times AE$	F-value	R ²
<i>Panel B: การประมาณการพหุคูณตัวแปร (จำนวนของการสังเกตข้อมูล = 1,382; t-statistics ปรากฏในวงเล็บ)</i>										
(4)	3.266(9.37)*	0.626(24.47)*	7.263(22.48)*						1042.86*	0.602
(5)	3.378(10.05)*	0.645(26.07)*	4.470(8.24)*	2.959(7.15)*	2.638(7.10)*	-22.234(-6.71)*			478.74*	0.635
(6)	3.344(9.96)*	0.657(26.47)*	4.479(8.26)*	2.937(7.10)*	2.662(7.17)*		-21.842		479.22*	0.635
(7)	3.355(9.97)*	0.653(25.18)*	4.487(8.27)*	2.945(7.11)*	2.653(7.13)*	-22.204(-6.70)*	-15.163		399.16*	0.635

* p < 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดี่ยว ถือเป็นประเด็นที่กำลังได้รับการถกเถียง จากการตอบสนองต่อ The Exposure Draft on Comprehensive Income (FASB, 1996) แสดงให้เห็นว่า 34% ของบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินแสดงความคิดเห็นทางลบต่อความผันผวนส่วนเกินของการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดี่ยว เนื่องจากความกังวลที่ว่าความผันผวนส่วนเกินที่เกิดจากรายการชั่วคราวถูกรวมเข้าไปในการรับรู้ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นและสะท้อนในราคาหุ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบต่างๆเกี่ยวกับความกังวลเหล่านี้ โดยการตรวจสอบว่า 1) กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิหรือไม่ 2) ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ(ความผันผวนที่เกินจากความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิ) ถูกนำไปเกี่ยวข้องกับตัววัดความเสี่ยงของตลาดหรือไม่ และ 3) ความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จถูกนำไปรวมคำนวณในราคาหุ้นหรือไม่

งานวิจัยก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จได้ตรวจสอบการบัญชีเรื่องมูลค่ายุติธรรมในภาคส่วนธนาคารและบริษัททางการเงิน (Barth et al., 1995; Barth et al., 1996; and Hodder et al., 2006) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยได้ใช้กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตามที่ถูกรายงานในงบการเงินแทนตัวเลขที่ถูกประมาณการแบบ as-if เนื่องจากตัวเลขที่ได้จากการประมาณการแบบ as-if ที่ถูกใช้ในงานวิจัยอื่นก่อนหน้านี้ไม่ใช่ประมาณการที่น่าเชื่อถือ (Chambers et al., 2007)

จากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ 59.4% มีความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าความผันผวนของกำไรสุทธิ ทั้งตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิแสดงถึงความสัมพันธ์ทางบวกกับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น อย่างไรก็ตาม ความผันผวนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่เพิ่มจากความผันผวนของกำไรขาดทุนสุทธิไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเพิ่มเติมว่าความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกำไร

ขาดทุนและราคาหุ้นลดลงหรือไม่ เมื่อทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกำไรเกินปกติ โดยตัววัดความผันผวนของกำไรขาดทุนมีความสัมพันธ์เป็นลบกับราคาหุ้น อย่างไรก็ตามความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จไม่ได้ถูกนำไปรวมคำนวณในราคาหุ้น ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shahwali Khan and Michael E. Bradburt, (2014)

งานวิจัยนี้ได้ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ต่อข้อเรียกร้องของการตอบสนองต่อ The Exposure Draft (FASB, 1996) โดยให้การสนับสนุนการยืนยันว่ากำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความผันผวนมากกว่ากำไรขาดทุนสุทธิ อย่างไรก็ตามไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ทำให้ผู้มีส่วนร่วมในตลาดหรือนักลงทุนเกิดความสับสนและประเมินราคาหุ้นผิดพลาด ยิ่งไปกว่านั้นหลักฐานเชิงทดลองของงานวิจัยอื่นก่อนหน้านี้ (e.g., Hirst and Hopkins, 1998; Hunton et al., 2006) แนะนำว่ามีข้อได้เปรียบของการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบการเงินเดียวว่าจะช่วยให้ต้นทุนในการดำเนินการของการวิเคราะห์เพื่อประเมินราคาหุ้นต่ำลงและลดโอกาสในการตกแต่งกำไรของผู้บริหาร

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความผันผวนและความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาว่าควรรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงผลการดำเนินงานแบบงบเดียวหรือแบบสองงบ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินหลายฝ่ายด้วยกันโดย FASB และสภาวิชาชีพบัญชีจะได้นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับรูปแบบของการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่จะช่วยให้นักวิเคราะห์และนักลงทุนสามารถนำตัวเลขกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมาใช้วิเคราะห์และประเมินราคาหุ้นได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นสถาบันการศึกษาซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการรายงานทางการเงินไปปรับใช้ ควรให้ความรู้ความเข้าใจในการอ่านและวิเคราะห์งบการเงินให้แก่นักศึกษาและนักลงทุนมือสมัครเล่นอย่างเพียงพอ เพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ตัวเลขกำไรขาดทุนในการวิเคราะห์และตัดสินใจลงทุนได้อย่างเหมาะสมที่สุด

5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย

เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการรายงานกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในงบแสดงผลการดำเนินงานแรกเริ่ม คือ ในปี พ.ศ. 2554 ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บ

ข้อมูลกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จย้อนหลังน้อยกว่าปี พ.ศ. 2554 ได้ และวันที่เริ่มทำการศึกษา SETSMART ยังไม่มีการประกาศข้อมูลในงบการเงินสำหรับปี พ.ศ. 2559-2560 ของบริษัทเหล่านั้นออกมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลกำไรขาดทุนสำหรับปี พ.ศ. 2559-2560 ได้ โดยผลการศึกษานี้จะมีความแม่นยำขึ้นหากสามารถศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น

นอกจากนั้นการไม่ปรากฏข้อมูลของค่าเบต้าใน Thomson Reuters Eikon ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถทดสอบสมมติฐานที่ว่าความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความสัมพันธ์กับค่าเบต้าซึ่งถือเป็นความเสี่ยงทางตลาดได้ตามที่ตั้งใจไว้ โดยผลการศึกษานี้จะมีความชัดเจนขึ้นหากสามารถเก็บข้อมูลค่าเบต้ามาใช้ทดสอบสมมติฐานดังกล่าวได้

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้ โดยสามารถเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ของประเทศไทย เพื่อให้ทราบอย่างแน่ชัดว่าผลการศึกษาสอดคล้องกันหรือไม่ หรือหากต้องการทำการศึกษาเรื่องดังกล่าวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างของประเทศอื่น ก็สามารถเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศนั้นๆที่ยังไม่เคยได้รับการศึกษามาก่อน อย่างไรก็ตามผลที่ได้รับจากการศึกษาอาจแตกต่างจากผลการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากแต่ละประเทศก็จะมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ยิ่งไปกว่านั้นสามารถเลือกปีที่เก็บข้อมูลตัวอย่างที่กว้างขึ้นได้ เพื่อให้ได้จำนวนข้อมูลตัวอย่างที่มากขึ้นและทำให้ผลการศึกษามีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

บทความวารสาร

ศीलปพร ศรีจันเพชร. (2545) “งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่ผู้ใช้งบการเงินควรเข้าใจ” *วารสารบริหารธุรกิจ*, 25(94), (เมษายน-มิถุนายน), 17-23.

วิทยานิพนธ์

ฐิติ ธีรภรณ์พงษ์. (2554) “การศึกษาเปรียบเทียบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จกับกำไรขาดทุนสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” *รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่*.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (2558) “รายงานประจำปี 2558 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)” แหล่งที่มา: http://www.bangkokbank.com/BangkokBankThai/Documents/Site%20Documents/Annual%20Report/2015/AR2015_Th_v2.pdf (21 ธันวาคม 2559).

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). (2558) “รายงานประจำปี 2558 บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)” แหล่งที่มา: <http://scc.listedcompany.com/misc/ar/20160301-scc-ar-2015-th-04.pdf> (21 ธันวาคม 2559).

ภาพร เอกอรรถพร. (2552) “มิติใหม่ของงบกำไรขาดทุน” *วารสารวิชาชีพบัญชี*, แหล่งที่มา: <http://www.jap.tbs.tu.ac.th/files/Article/Jap13/Column/JAP1PhapornC.pdf> (28 ธันวาคม 2559).

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558) “มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน” แหล่งที่มา: http://www.fap.or.th/images/column_1412565962/TAS%201%20revised%202558+.pdf (25 ธันวาคม 2559).

Articles

- American Accounting Association's Financial Accounting Standards Committee. (1997) "An issues paper on comprehensive income" *Account. Horizons* 11 (2), 120–126.
- Bamber, L.S., Jiang, J., Petroni, K.R., Wang, I.Y. (2010) "Comprehensive income: who's afraid of performance reporting?" *Account. Rev.* 85, 97–126.
- Barth, M.E., Landsman, W.R., Wahlen, J.M. (1995) "Fair value accounting: effects on banks' earnings volatility, regulatory capital, and value of contractual cash flows" *J. Bank.* 19, 577–605.
- Barth, M.E., Beaver, W., Landsman, W.R. (1996) "Value-relevance of banks' fair value disclosures under SFAS no. 107" *Account. Rev.* 71 (4), 513–537.
- Beaver, W., Kettler, P., Scholes, M. (1970) "The association between market-determined and accounting-determined measures of risk" *Account. Rev.* 45 (4), 654–682.
- Bowman, R.G. (1979) "The theoretical relationship between systematic risk and financial (accounting) variables" *J. Finance* 34 (3), 617–630.
- Chambers, D., Linsmeier, T.J., Shakespeare, C., Sougiannis, T. (2007) "An evaluation of SFAS No. 130 comprehensive income disclosures" *Rev. Acc. Stud.* 12 (4), 557–593.
- Dhaliwal, D.; Subramanyaman, K.E. and Tresevant, R. (1999) "Is Comprehensive Income Superior to Net Income as a Measure of Firm Performance?" *Journal of Accounting and Economics*, January Vol. 26: 43-67.
- Foster, N., and Hall, N. L. (1996) "Reporting comprehensive income" *The CPA Journal*, 66: 16-19.
- Graham, J., C. Harvey, and S. Rajgopal. (2005) "The economic implications of corporate financial reporting" *Journal of Accounting and Economics* 40 (1-3): 3-73.

- Goh, P.L., Emanuel, D.M. (1981) "Accounting determined and market determined risk measures: some tests of association and predictive ability" *Account. Finance* 21, 1–13.
- Hamada, R.S. (1972) "The effects of the firm's capital structure on the systematic risk of common stocks" *J. Finance* 1, 435–452.
- Hirshleifer, D., and S. Teoh. (2003) "Limited attention, information disclosure, and financial reporting" *Journal of Accounting and Economics* 36 (1-3): 337–386.
- Hirst, D.E., Hopkins, P.E. (1998) "Comprehensive income reporting and analysts' valuation judgments" *J. Account. Res.* 36, 47–75.
- Hodder, L.D., Hopkins, P.E., Wahlen, J.M. (2006) "Risk-relevance of fair value income measures for commercial banks" *Account. Rev.* 81, 337–375.
- Hunton, J.E., Libby, R., Mazza, C.L. (2006) "Financial reporting transparency and earnings management" *Account. Rev.* 81, 135–157.
- Johnson, L.T., Reither, C.L., Swieringa, R.J. (1995) "Toward reporting comprehensive income" *Account. Horizons* 9, 128–137.
- Maines, L., McDaniel, L. (2000) "Effects of comprehensive-income characteristics on nonprofessional investors' judgments: the role of financial-statement presentation format" *Account. Rev.* 77, 179–207.
- Lipe, M.G. (1998) "Individual Investors' Risk Judgments and Investment Decisions: The Impact of Accounting and Market Data" *Accounting, Organizations, and Society.* 23, 625-640.
- Ohlson, J.A. (1995) "Earnings, book values, and dividends in equity valuation" *Contemp. Account. Res.* 11, 661–687.
- Pamela, A. Smith and Senyo, Tse. (1998) "Reporting Comprehensive Income: Does It Really Affect Stock Prices?" *The Journal of Corporate Accounting and Finance/Summer.* 75-86.
- Peasnell, K. (1982) "Some formal connections between economic values and yields and accounting numbers" *J. Business Finance Account.* 9, 361–381.
- Ronen, J., Sadan, S. (1981) "Smoothing Income Numbers: Objectives, Means and Implications" *Addison-Wesley, Readings, Mass.*

- Shahwali Khan and Michael E. Bradburt. (2014) “Volatility and risk relevance of comprehensive income” *Journal of Contemporary Accounting and Economics*, April Vol. 10: 76-85.
- Smith P. A., and C. L. Reither. (1996) “Comprehensive Income and the Effect of Reporting It” *Financial Analysts Journal*. 52, 14-20.
- Tarca, A., Brown, P., Hancock, P., Woodliff, D., Bradbury, M.E., van Zijl, T. (2008) “Identifying decision useful information with the matrix format income statement” *J. Int. Financial Manage. Account.* 19, 185–218.
- Trueman, B., Titman, S. (1988) “An explanation for accounting income smoothing” *J. Account. Res.* 26 (3), 127–139.
- Yen, A.C., Hirst, E., Hopkins, P.E. (2007) “A content analysis of the comprehensive income exposure draft comment letters” *Res. Account. Regul.* 19, 53–79.
- Zweig, P. (1997) “Corporate America Is Fed Up with the FASB” *Business Week*, April 21: 108-110.

Authoritative Announcements and Boards’ Minutes of the Meeting

- Association for Investment Management and Research (AIMR). *Financial Reporting in the 1990’s and Beyond*. Charlottesville, VA.: AIMR, 1993.
- Financial Accounting Standards Board. (1980) *FASB Concepts Statement No. 3: Elements of Financial Statements of Business Enterprises*. Stamford, CT.
- Financial Accounting Standards Board. (1984b) *FASB Concepts Statement No. 5: Recognition and Measurement in Financial Statements of Business Enterprises*. Stamford, CT.
- Financial Accounting Standards Board. (1985a) *FASB Concepts Statement No. 6: Elements of Financial Statements*. Stamford, CT.
- Financial Accounting Standards Board. (1996) *Exposure Draft: Reporting Comprehensive Income*. Financial Accounting Foundation, Norwalk, CT.
- Financial Accounting Standards Board. (1997) *Statement of Financial Accounting Standard No. 130: Reporting Comprehensive Income*. Norwalk, CT.

Financial Accounting Standards Board. (2009) *Comment Letter Summary, IASB/FASB Meeting July, FASB Agenda Reference: 63C*. Financial Accounting Foundation, Norwalk, CT.

Financial Accounting Standards Board. (2011) *FASB Issues Accounting Standards Update to Improve Presentation of Comprehensive Income*. CT.

ภาคผนวก

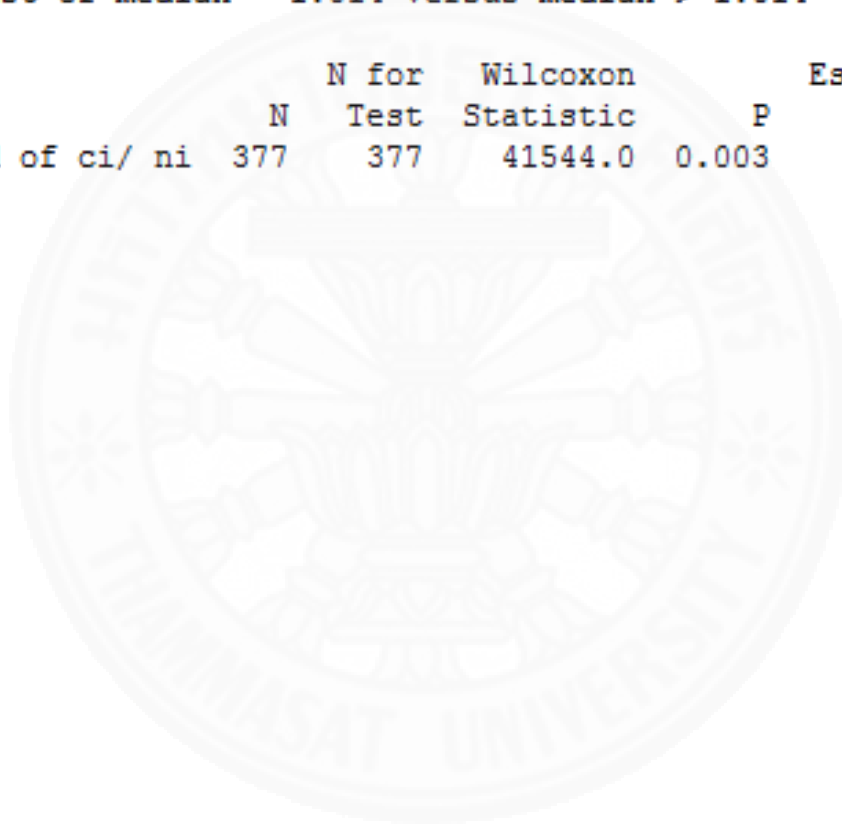
ภาคผนวก ก

การทดสอบทางสถิติของอัตราส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
ต่อค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรขาดทุนสุทธิ

Wilcoxon Signed Rank Test: sd of ci/ ni

Test of median = 1.014 versus median > 1.014

	N	N for Test	Wilcoxon Statistic	P	Estimated Median
sd of ci/ ni	377	377	41544.0	0.003	1.037

ภาคผนวก ข

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
กับความผันผวนของผลตอบแทนของหุ้น

```
. regress sdofsr de ocf sdofni
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,452
Model	56.5749919	3	18.8583306	F(3, 1448)	=	59.78
Residual	456.822864	1,448	.315485404	Prob > F	=	0.0000
Total	513.397856	1,451	.353823471	R-squared	=	0.1102
				Adj R-squared	=	0.1084
				Root MSE	=	.56168

sdofsr	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
de	-.0425599	.016239	-2.62	0.009	-.0744143 -.0107054
ocf	-.1701763	.013991	-12.16	0.000	-.1976211 -.1427316
sdofni	.7000631	.1999854	3.50	0.000	.307771 1.092355
_cons	.5979944	.022911	26.10	0.000	.5530522 .6429366

```
. regress sdofsr de ocf sdofci
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,452
Model	55.4965196	3	18.4988399	F(3, 1448)	=	58.50
Residual	457.901337	1,448	.316230205	Prob > F	=	0.0000
Total	513.397856	1,451	.353823471	R-squared	=	0.1081
				Adj R-squared	=	0.1062
				Root MSE	=	.56234

sdofsr	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
de	-.0413119	.0162478	-2.54	0.011	-.0731837 -.0094401
ocf	-.1713311	.0140113	-12.23	0.000	-.1988158 -.1438464
sdofci	.5605902	.1888169	2.97	0.003	.1902063 .9309741
_cons	.6025444	.0232401	25.93	0.000	.5569566 .6481322

```
. regress sdofsr de ocf sdofni sdofcini
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,452
Model	56.6300478	4	14.157512	F(4, 1447)	=	44.85
Residual	456.767808	1,447	.315665382	Prob > F	=	0.0000
Total	513.397856	1,451	.353823471	R-squared	=	0.1103
				Adj R-squared	=	0.1078
				Root MSE	=	.56184

sdofsr	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
de	-.0424739	.0162449	-2.61	0.009	-.0743399 - .0106078
ocf	-.1704195	.0140071	-12.17	0.000	-.1978958 - .1429431
sdofni	.6919556	.2009822	3.44	0.001	.297708 1.086203
sdofcini	-.1815426	.4347003	-0.42	0.676	-1.034253 .6711675
_cons	.5996761	.0232686	25.77	0.000	.5540323 .6453199

ภาคผนวก ค

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนส่วนเพิ่มของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
กับราคาหุ้น

```
. regress p be ae
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,382
Model	219047.338	2	109523.669	F(2, 1379)	=	1042.86
Residual	144826.505	1,379	105.022846	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.6020
				Adj R-squared	=	0.6014
Total	363873.842	1,381	263.485766	Root MSE	=	10.248

p	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
be	.6256519	.0255705	24.47	0.000	.5754906 .6758133
ae	7.263122	.3230432	22.48	0.000	6.629412 7.896831
_cons	3.266004	.3484555	9.37	0.000	2.582444 3.949565

```
. regress p be ae dexae ocfxae sdfnixa
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,382
Model	231054.763	5	46210.9525	F(5, 1376)	=	478.74
Residual	132819.08	1,376	96.525494	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.6350
				Adj R-squared	=	0.6337
Total	363873.842	1,381	263.485766	Root MSE	=	9.8247

p	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
be	.6452429	.0247496	26.07	0.000	.5966919 .6937939
ae	4.469894	.5424761	8.24	0.000	3.405724 5.534064
dexae	2.959036	.4140427	7.15	0.000	2.146813 3.77126
ocfxae	2.638495	.3717424	7.10	0.000	1.909252 3.367738
sdfnixa	-22.23415	3.314983	-6.71	0.000	-28.73712 -15.73119
_cons	3.377537	.3359736	10.05	0.000	2.718461 4.036613


```
. regress p be ae dexae ocfxae sdfocixae
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,382
Model	231138.88	5	46227.7761	F(5, 1376)	=	479.22
Residual	132734.962	1,376	96.4643619	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.6352
				Adj R-squared	=	0.6339
Total	363873.842	1,381	263.485766	Root MSE	=	9.8216

p	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
be	.6569597	.0248157	26.47	0.000	.608279 .7056405
ae	4.479039	.5422991	8.26	0.000	3.415217 5.542862
dexae	2.937492	.4138203	7.10	0.000	2.125705 3.749279
ocfxae	2.662239	.3714052	7.17	0.000	1.933658 3.390821
sdfocixae	-21.84203	3.224408	-6.77	0.000	-28.16732 -15.51675
_cons	3.344367	.3357579	9.96	0.000	2.685714 4.003019

```
. regress p be ae dexae ocfxae sdfonixae sdfocinixae
```

Source	SS	df	MS	Number of obs	=	1,382
Model	231160.462	6	38526.7437	F(6, 1375)	=	399.16
Residual	132713.38	1,375	96.518822	Prob > F	=	0.0000
				R-squared	=	0.6353
				Adj R-squared	=	0.6337
Total	363873.842	1,381	263.485766	Root MSE	=	9.8244

p	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
be	.653391	.0259447	25.18	0.000	.6024956 .7042864
ae	4.486728	.5426958	8.27	0.000	3.422127 5.55133
dexae	2.945036	.4142445	7.11	0.000	2.132417 3.757656
ocfxae	2.653245	.3719967	7.13	0.000	1.923502 3.382987
sdfonixae	-22.20417	3.314992	-6.70	0.000	-28.70716 -15.70118
sdfocinixae	-15.16256	14.48912	-1.05	0.296	-43.58573 13.26062
_cons	3.35523	.3366375	9.97	0.000	2.694852 4.015609

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

นางสาวกัลยรัตน์ บุญประเสริฐ

วันเดือนปีเกิด

15 กันยายน 2536

วุฒิการศึกษา

ปีการศึกษา 2558 บัญชีบัณฑิต

(บัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

